

m o o r d
in de
k l u i s

w. a. knooops

Moord in de Kluis

Detectiveroman

Leo Knoops en Wim Knoops

Detectiveroman, handelend over een assurantie-moord in de Maasstad.

Geschreven ter gelegenheid van het afscheid van, en opgedragen aan, de heer P.G. van der Waals.

Aan hem aangeboden op woensdag 22 december 1982 door de collega's van groep Bestandsbeheer, afdeling Reserveberekening.

Capelle a/d IJssel & Rotterdam, 1982

Copyright © tekst:

Leo Knoops en Wim Knoops, Capelle a/d IJssel & Rotterdam, 1982 en 2014

Copyright © Knoops-logo (handboeien):

Versie 1990: Gerard Neerscholten, voormalig illustrator bij de RVS, Rotterdam, 1990

Versie 2011: John Hellewegen, Rhoon, 2011

Copyright © illustratie voorkaft:

Hans Pattipeiluhu, John Hellewegen en Wim Knoops, Rhoon en Rotterdam, 1982

Copyright © illustraties in de tekst (tekeningen):

Leo Knoops, Capelle a/d IJssel, 1982

Technische realisatie ®:

John Hellewegen, alleskunner op computergebied, Rhoon, 1982 en 2014

Geheel achterin dit verhaal treft u zoals gewoonlijk een lijst van onze publicaties aan.

Bij de eerste druk in 1982 stond vermeld:

Ontwerp omslag: John Hellewegen, in samenwerking met Tjeerd Bottema

Illustraties: L.J.P. Knoops

Typewerk: Judith Kooimans en Marjolein Ridderhof

Bindwerk: John Hellewegen

Productie: Groep Bestandsbeheer, o.l.v. Hans Pattipeiluhu

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijvers.

Elke overeenkomst van personen, die in dit verhaal worden genoemd, met bestaande personen, berust zeer zeker niet op toeval.

De overeenkomsten zijn integendeel door de schrijvers zo nauwkeurig mogelijk in het verhaal aangebracht, en waar mogelijk nog eens stevig aangedikt.

De schrijvers stellen zich dan ook niet verantwoordelijk voor de eventuele gekwetste gevoelens en/of principes van lezers.

De schrijvers

Oktober – december 1982

Nieuw!

Bijna al onze kerstverhalen en sprookjes zijn sinds kort op internet te vinden. Bezoek onze gloednieuwe website: www.knoops-producties.nl

De nog ontbrekende exemplaren worden het komende halfjaar geplaatst. Medio 2015 zullen dan alle verhalen (en trouwens ook onze overige publicaties) hier digitaal beschikbaar zijn.

Met veel dank aan John Hellewegen te Rhoon voor het bouwen van deze prachtige website.

Voorwoord (S.v.p. niet lezen)

Den lezer heil!

Gij allen die deze roman ter hand neemt groeten wij recht hartelijk.

Het doel van dit voorwoord is om deze pagina, die anders leeg zou zijn gebleven, toch met tekst te vullen, en zodoende Uw kostbare tijd, die gij thans op het punt staat te gaan verknoeien met het lezen van een weliswaar uitstekend geschreven, doch qua inhoud onwaarschijnlijke novelle, nog iets meer te vermorsen.

Werkelijk, ge kunt de lezing van dit stukje beter staken en U meteen maar op Hoofdstuk 1 storten.

Goed. Ge zijt eigenzinnig genoeg om door te lezen. In dat geval een waarschuwing. Mocht Uw functie niet uitstijgen boven die van gewoon medewerker (zonder portefeuille), dan hebt ge niets te vrezen.

Bekleedt gij, lezer, evenwel de functie van groepsleider of hoger, dan neemt de kans toe dat ge Uzelf in bepaalde personen zult menen te herkennen, en dan niet altijd in even positieve zin.

Sommigen Uwer zullen zelfs misschien bij het lezen van bepaalde passages een gal-gele verontwaardiging in zich omhoog voelen schuimen.

Weet dan echter, gij hooggeplaatste, die hier wellicht enigszins aan de platte lachlust van de gewone kantoorklerk wordt prijsgegeven, dat, hoe dubieuzer Uw rol is in deze publicatie, hoe groter ook het hieraan ten grondslag liggende vertrouwen in Uw sportiviteit en gevoel voor humor.

Welnu, U had dit stukje evengoed over kunnen slaan, maar U was gewaarschuwd! Wij wensen U thans veel genoeg met het merkwaardige verslag dat in de volgende pagina's staat opgetekend, en dat in brede kring opzien zal baren.

Gedaan te Rotterdam,
oktober – december 1982.

De Schrijvers.

Hoofdstuk 1

De dag waarop dit verhaal begon, dinsdag 30 november, verliep als zoveel andere kantoordagen, en niets wees erop dat er iets kon gebeuren, dat hierin wijziging zou gaan brengen.

Integendeel.

Het klamme herfstweer deed zijn invloed gevoelen op de medewerkers van afdeling Reserveberekening. De groepsleider van Bestandsbeheer gaapte zo hard, dat de tranen hem in de ogen sprongen; zijn bebaarde overbuurman hield zich onledig met het ontleden van een peer, en de chef himself rende weer eens de afdeling af, onder het roepen van “k Ben even naar Gerard!”

De afdeling was die dag compleet aanwezig, hetgeen gezien de gammele toestand van enkele medewerkers en het werken in parttime verband van enkele anderen, best een uitzonderingstoestand genoemd mocht worden.

Anton Hoogenhuys ruimde snel en efficiënt zijn bureau leeg. Het was zijn laatste dag bij het bedrijf; morgen begon hij zijn nieuwe baan bij een klein, maar wel een zeer goed lopend pensioenadviesbureau. Ruim een jaar geleden was hij op de afdeling komen werken als extra kracht voor de automatiseringswerkzaamheden rond het ALVA-project. Dit project was echter een half jaar geleden plotseling in de ijskast gezet, om vervangen te worden door een op Amerikaanse leest geschoeide, en ook door Amerikanen geleide aanpak, het zogenaamde EDL-project.

Het salaris dat Anton beurde vormde dikwijls een onderwerp van gesprek op de afdeling, als hijzelf tenminste afwezig was. Zeker de laatste maanden had Anton “het breed laten hangen”. Jan Boom merkte op, dat de aanschaf van een nieuwe BMW, waarin Anton al sinds enkele weken op het werk verscheen, nu niet bepaald overeenkwam met het salaris dat de zaak in de regel meende te moeten betalen aan een kantoorbediende.

“De post!” De deur van de afdeling werd op een kier geopend en een hand (waarvan de eigenaar verder verborgen bleef achter de deur) smakte een grote stapel enveloppen op de tafel die naast de deur stond. Gerda Kobaert ontfermde zich over de wanordelijke stapel en begon in hoog tempo de enveloppen te sorteren.

“Voor jou is er ook nog eentje bij, Anton. Het zal voor jou wel de laatste zijn.” En met een sierlijke zwaai deponeerde ze de envelop op zijn lege bureau.

“Dank je,” zei hij. “Dat denk ik ook wel. Over een half uurtje zeg ik dit bedrijf vaarwel, tenzij de directie natuurlijk m’n salaris verdrievoudigt.” Anton lachte.

Een nogal onaangenaam lachje, vond Jan Boom. Hij zat naast Anton Hoogenhuys en was nauw betrokken bij het testwerk voor de automatisering. Hij draaide zich naar zijn buurman en zei sarcastisch: “Je kunt natuurlijk ook je auto verkopen, dan kun je van dat geld stil gaan leven.” Maar Anton, wiens gevoel voor humor toch altijd al in een embryonale fase was blijven steken, reageerde niet. Ten eerste was hij er zich van bewust dat tegen dit soort opmerkingen toch geen kruid was gewassen, en ten tweede was hij te zeer verdiept in de brief die hij uit de estafette-envelop had gevist. Hij mompelde wat, stond op en zei: “Ik moet even weg, ik ben zo terug.” En met de brief nog in zijn hand verliet hij de afdeling.

“Wat mompelde Anton eigenlijk?” wilde Gerda Abering direct weten, nadat Anton amper de afdeling had verlaten.

“Ik weet het niet, hij moest even weg, maar waarom weet ik ook niet. Maar als je het precies wilt weten, vraag het hem dan zelf als-ie terugkomt.”

Dit toch zeer logische antwoord smoorde echter iedere verdere speculatie aangaande dit onderwerp.

Anton had nooit zo erg bij de anderen gepast. Hij was wat in de volksmond wel met een “streber” werd aangeduid, en dat wel in een ongunstige betekenis. Hij moest zich altijd meer voelen, en irriteerde de rest met zijn poenerige verhalen. Hij werd dan ook dikwijls voor snob er erger uitgemaakt. Dat bevorderde uiteraard de ongedwongen contacten met de andere collega’s niet. Die waren er dan ook niet al te rouwig om, dat Anton vanaf morgen de afdeling niet meer met zijn komst zou “verblijden”.

Bij de mannelijke medewerkers van afdeling Reserveberekening leefde bovendien de hoop, dat er voor de leeggekomen plaats van Anton een vrouwelijke collega zou worden aangenomen, wat de sfeer op de afdeling natuurlijk in hoge mate zou verbeteren. Maar aan de andere kant, met al die bezuinigingen op de personeelskosten wist je het tegenwoordig maar nooit. Enfin, hoop deed leven, werd er maar gezegd.

“Ger, kom even, wil je?” Gerard van Sneek, de procuratiehouder, stond met een gejaagd uiterlijk in de deuropening van de afdeling. En zonder een antwoord af te wachten beende hij direct weer weg, gevolgd door Ger. Op de afdeling werd er niet veel notitie genomen van dit alledaags tafereeltje.

Op de gang aangekomen hield de proc abrupt zijn snelheid in en keerde zich om. “Er is iets vreselijks gebeurd. Enkele minuten geleden kwam de chef van de kluis m’n kamer binnenrennen. De man was totaal overstuur. Uit zijn woorden kon ik opmaken dat een van jouw medewerkers, Anton Hoogenhuys, dood is aangetroffen in de kluis.”

“Dood?” Ger keek verbaasd en ongelovig, snapte het maar half.

“Wat bedoel je, dood?”

“Precies wat ik zeg. Het is zelfs nog erger. Het heeft veel weg van moord.” Hier haalde hij diep adem, en vervolgde: “Ik heb natuurlijk direct de politie gebeld, de directie gewaarschuwd en de kluis laten afsluiten. Tot nu toe weten nog maar een paar mensen het. Het is verschrikkelijk. Anton is gevonden met een mes in zijn borst. Hij moet op slag dood zijn geweest. Ik vrees dat dit de naam van onze maatschappij geen goed zal doen, vooral niet als de schandaalpers zich hiermee gaat bezighouden.”

En met zorg dacht hij aan de goedlopende gezinspolissen. Immers vooral vrouwen lazen die sensatiebladen. En van de ingeboren bezorgdheid van diezelfde vrouwen voor hun gezin, waar de verzekeringsagenten en de reclamejongens altijd zo handig gebruik van maakten, moest men het bij de verkoop van dit soort polissen vooral hebben.

“Loop maar mee naar de kamer van de directeur, de politie kan elk moment arriveren. Ellendige situatie!” En de twee kaderleden spoedden zich heen.

“Zeg, waar hangt Anton toch uit? Het is vandaag zijn laatste dag en hij zal dus best om vier uur weg willen, en het is nu al kwart over vier. Hij is al minstens een uur weg.” Marjolein Goedritter vroeg zich dit verwonderd af. Haar overbuurman meende hiervoor een oplossing te moeten aandragen. “Misschien heeft-ie wel een doodsmak gemaakt in het trappenhuis,” zei Wim de Schrijver. “Gezien zijn gewicht is dat niet onmogelijk.”

“Prettig trappenhuis,” klonk het achter hem. Maar voordat deze duistere opmerking nader kon worden toegelicht klonk er vanaf de straat het geloei van een politiesirene.

Joke den Oude, die het dichtst bij het raam zat, keek naar buiten. “Nou nou,” zei ze, “twee politiewagens én een ambulance. Hé, ze moeten hier zijn. Ja hoor, ze gaan hier naar binnen! Wat zou er aan de hand zijn?”

Dit op enigszins paniekerige toon gegeven verslag joeg de meerderheid van de afdeling nieuwsgierig naar de ramen, maar men zag daar niet veel meer dan wat Joke reeds had meegedeeld.

“We zullen het straks wel te horen krijgen,” zei de heer Van der Waals. Hij zou over twee maanden in de VUT gaan, wat hem een enigszins relativerende kijk op de dagelijkse beslommingen had gegeven. “Misschien wel in de vorm van een memo van de directie.” “Hebben die ook weer wat te doen,” meende de Schrijver. Daar er op straat verder niet veel gebeurde begaf ieder zich weer geleidelijk naar zijn bureau om de loop der gebeurtenissen lijdzaam af te wachten.

Direct nadat het alarmerende telefoontje van Van Sneek op het hoofdbureau van politie was binnengekomen, begaf inspecteur Bruins zich naar zijn gereedstaande dienstauto.

“Naar de Westerstraat, en zet de sirene aan,” zei hij tegen de chauffeur, terwijl hij zich in de wagen wierp.

De auto spoot weg, de Coolsingel op, het Churchillplein over en vloog, alles inhalend, de Schiedamsedijk op. Onder het rijden verzocht Bruins via de mobilfoon de dichtstbijzijnde patrouillewagens zich eveneens naar de Westerstraat te begeven. Ze kwamen tegelijk aan, luttele seconden later gevolgd door de inmiddels opgeroepen ambulance. De inzittenden van de drie auto's stapten uit en wroongen zich door de belachelijk nauwe draaideuren naar binnen. De portier, duidelijk niet op zijn gemak, was inmiddels op de hoogte gesteld en haalde voor het bezoek een lift naar beneden.

“U wordt op de derde etage opgewacht, heren.”

Bruins mompelde een bedankje en stapte in, gevolgd door de rest. Toen de deuren zich hadden gesloten zei hij tot de agenten: “Een moord bij een verzekeringsmaatschappij; het is weer eens wat anders. Als de vermoorde een levensverzekering had, kan er in ieder geval wel snel uitgekeerd worden. Ze hebben er hier met hun neus bovenop gestaan!”

De agenten lachten schaapectig om het grapje van hun meerdere. Bruins was “een harde”, maar wel goed voor z'n vak. De vele moordzaken die hij reeds had behandeld hadden hem een cynische kijk op het leven gegeven. Een lijk meer of minder deed hem niets meer.

Een lange en enigszins gezette persoon schudde inspecteur Bruins met een ernstig gezicht de hand, nadat deze uit de lift was gestapt.

“Mijn naam is Klomp,” zei hij, “directielid RVS Leven. Fijn dat U zo snel bent gekomen. U wilt eerst, ahum... uh, de plaats van het misdrijf zien, neem ik aan? Ikzelf kan U niet goed helpen, het beste kunt U zich maar aan deze drie heren toevertrouwen.” Klomp deed een stapje opzij en stelde voor. “De heer Van Sneek, procuratiehouder, de heer Steinowitz, afdelingschef van de afdeling waar Anton Hoogenhuys, zo heette de vermoorde, werkte, en de heer Verborstelen, hoofd van de kluis. Het lichaam van Hoogenhuys is namelijk in de kluis gevonden.”

En terwijl Klomp zich in zijn kantoor terugtrok, formeerde zich een kleine optocht richting kluis.

“Hoe is het eigenlijk mogelijk om een moord in een kluis te plegen?” vroeg inspecteur Bruins terwijl ze de trap afliepen naar de tweede etage. “Is die kluis dan zo groot?”

Van Sneek nam het woord. “In de kluis worden alle kopieën van alle polissen bewaard. Dat zijn er vele tienduizenden. De kluis bevat zelfs meerdere verdiepingen en vormt een soort koker in het centrum van het gebouw. De kluis strekt zich uit van de kelder tot het dak en op elke etage van het gebouw zijn er meerdere ingangen naar de kluis, terwijl je in de kluis zelf van de ene verdieping naar de andere kunt via trappen. Het geheel is brandveilig en wordt afgesloten met zware ijzeren deuren.”

Inmiddels was de groep op de tweede etage gearriveerd. Daar het al tegen de klok van vijf uur liep, waren de meeste leden van het personeel reeds vertrokken. Enkele laatblijvers, van de toestand min of meer op de hoogte, maar door de gesloten kluis niet veel wijzer geworden, keken nieuwsgierig toe.

Inspecteur Bruins stapte de kluis binnen en wierp een lange en bedachtzame blik op de roerloze gestalte, die in een vreemde houding achter een hoog postenrek verscholen lag. Het onderzoek was begonnen.

Hoofdstuk 2

Nadat de foto's waren genomen en het lichaam was weggehaald, wendde de inspecteur zich tot Van Sneek.

“Als het kan zou ik liefst nu nog enkele mensen ondervragen, te beginnen met de persoon die de moord heeft ontdekt. Is er hier misschien ook een kamertje vrij, waar dat rustig kan gebeuren?”

“Zeker, natuurlijk,” antwoordde de proc. “Eén van mijn collega's is een weekje met vakantie; we kunnen zijn kamer wel nemen.”

Vijf minuten later zat Bruins in een lederen bureaustoel, met zijn aantekenboekje vóór zich opengeslagen op het notenhouten bureau.

Aan de andere kant van het bureau zat een dame van middelbare leeftijd zenuwachtig aan het kanten kraagje van haar jurk te plukken.

“Als ik het goed heb begrepen, bent U degene geweest die de heer Hoogenhuys heeft gevonden,” begon de inspecteur, een korte aantekening makend. “Ik wil graag Uw functie en naam weten, en verder de precieze tijd dat U Uw ontdekking deed, en waarom U zich op dat moment in de kluis bevond.”

De dame behoefde geen aanmoediging om met de verlangde informatie over de brug te komen. Ze bleek van het mededeelzame soort. Ze opende haar mond, haar blik kreeg een vastberaden uitdrukking, en vervolgens brak ze los in een stortvloed van woorden, die ze over het hoofd van de inspecteur uitstortte.

“Ik ben groepsleidster bij de kluis. Meneer Verborstelen is mijn chef. Dat is toch zo'n aardige man, echt een heer. Mijn naam is mevrouw Roelofs. Normaal kom ik zelf niet zoveel in de kluis, want ziet U, het wegzetten en sorteren van de kopiepolissen is het werk van de meisjes. Alleen als ze beneden teveel keet trappen, dan moet ik er natuurlijk even heen, ziet U. Want het personeel van tegenwoordig, meneer de inspecteur, is ook niet meer wat het vroeger was. Zo brutaal! U bent er zelf ook nog een van de oude garde, ja, dat zie ik zo. U weet dus wel waar ik het over heb. Maar wat vanmiddag betreft, toevallig moest ik even in de kluis zijn om iets op te zoeken in de administratie van de vereniging. Oh, sorry, dat weet U natuurlijk niet. Ziet U, ik ben namelijk de voorzitter van de badmintonvereniging binnen dit bedrijf. Ik wilde in mijn administratie van de vereniging, die ik in een hoekje van de kluis bewaar, juist iets gaan opzoeken, en toen zag ik (hier moest mevrouw Roelofs haar zakdoek gebruiken) ... hem daar liggen. Werkelijk afschuwelijk! Dat juist mij nu zoiets moest overkomen. Ik heb het de laatste tijd toch al zo moeilijk; ik heb last van enge bureaus, mijn man heeft weer last van zijn afwijking, en...”

“Dank U wel, mevrouw Roelofs,” onderbrak Bruins haar klaagzang. “Kunt U mij ook vertellen hoe laat U precies Uw ontdekking deed?”

Mevrouw Roelofs sloot met een klap haar mond en staarde enkele seconden perplex naar de inspecteur. Ze verplaatste haar gedachten weer naar het oorspronkelijke onderwerp en dacht na.

“Ongeveer tegen vier uur. Ja, zeker vóór vier uur. Ziet U (dit scheen haar stopwoordje te zijn), om vier uur pleeg ik altijd een appel te eten, en daar is het vandaag niet van gekomen. Ik eet altijd, iedere dag om vier uur, een appel. U kunt dat een rare gewoonte vinden, maar het is echt erg goed voor de gezondheid. Ziet U, ik zei laatst nog tegen mijn man, ik zeg...”

“Wel, hartelijk dank voor de informatie, mevrouw Roelofs,” sprak inspecteur Bruins snel en met stemverheffing. Hij had totaal geen behoefte aan allerlei gezondheidskundige exposés, verband houdend met het nuttigen van appels. Hij stond op en loodste haar met zachte drang de kamer uit, de gang op. Met een kort knikje nam ze afscheid van de inspecteur en wenste

Van Sneek, die net met de voor hem zo typische wijdbenige stappen kwam aanlopen, met een toegeknepen mondje een goedenavond.

“Als het kan zou ik liefst nu nog enkele mensen ondervragen, ... (blz. 8)

De proc keek haar een beetje verwonderd na; maar hij bedacht dat men tegenover oudgedienden als mevrouw Roelofs nu eenmaal wat respect voor hun eigenaardigheden moest kunnen opbrengen. Hij liep daarom maar door naar Bruins, die nog in de deuropening van het kantoor stond.

“Als ik U nog van dienst kan zijn, ik ben tot half tien in het gebouw aanwezig; overwerk en dat soort dingen. We hebben namelijk momenteel met een tijdelijk personeelstekort te kampen. Vandaar dat we nu overwerken. Ook van afdeling Reserveberekening zijn de meeste mensen vanavond aanwezig. Dus mocht U de collega’s van Anton willen spreken, dan kan dat natuurlijk.”

Bruins knikte instemmend. Dat was nu juist wat hij van plan was. “Volg het spoor als het nog vers is,” had oud-commissaris Van der Heyden, de man van wie Bruins de geheimen van het vak had geleerd, hem altijd voorgehouden. Ook nu weer besloot hij naar deze wijze regel te handelen, een verloren vrije avond maar voor lief nemend.

“Toch wel vreemd dat ze hier personeelsgebrek hebben,” dacht hij, terwijl hij zich met Van Sneek richting Reserveberekening begaf. “We hebben momenteel een slordige zeshonderdduizend werklozen, en hier zijn ze aan het overwerken. Als inspecteur van politie ontmoet je in je vak toch maar de vreemdste situaties!” zo overpeinsde hij.

Ze liepen eerst even langs de kluis. Bruins zei tegen de drie agenten, die daar nog op wacht stonden, dat ze wel naar huis konden gaan. Voor vanavond kon hij het verder wel alleen af.

De agenten lieten zich dat geen tweede keer zeggen en verdwenen opgewekt in de lift, met de aangename gedachte dat ze over vijf minuten in een plaatselijke tapperij zouden zitten, terwijl hun meerdere nog enkele uren overwerk voor de boeg had.

“De sterkste schouders moeten nu eenmaal de zwaarste lasten dragen,” grapte een van de agenten in de lift. Z’n twee collega’s knikten instemmend.

Van het overwerk kwam intussen niet veel terecht op afdeling Reserveberekening. Het lugubere nieuws had eerst heel wat consternatie verwekt, maar na de eerste verwarde en emotionele reacties keerde de rust weer enigszins terug, en probeerde ieder zijn persoonlijke zienswijze op de affaire naar voren te brengen, waarbij wilde speculaties niet geschuwd werden.

“Misschien was Anton wel een betaalde bedrijfsspion voor Nationale-Nederlanden,” opperde Altin Dementa. “Z’n oplichterij werd door iemand hier in dit bedrijf ontdekt, die hem vervolgens in heilige trouw aan de zaak in een vlaag van verstandsverbijstering vermoordde.” “Dat pleit jou in ieder geval vrij van die moord, Altin,” zei John Baardman. “Zie je, voor een verstandsverbijstering heb je natuurlijk wel eerst verstand nodig.”

Nancy Stuifmeel, die haar literaire voorkeur beperkte tot de deeltjes van de Bouquetreeks en overigens beter moest weten, dacht meer in de richting van een verbroken liefdesrelatie, maar Jan Boom vond dat onzin.

“Denk nou eens na mens,” zei hij. “Ten eerste is het een nogal rigoureuze manier om een verhouding te beëindigen, en ten tweede wil ik wel eens kennismaken met het arme meisje, dat op een figuur als Anton verliefd zou worden!”

Net toen Wim de Schrijver een nog onwaarschijnlijker opinie naar voren wilde brengen (hij las graag detectives en Engelse spookverhalen, en had daarnaast nog last van een overspannen fantasie), werd de deur van de afdeling geopend en kwamen Bruins en Van Sneek binnen. De laatste stelde de inspecteur aan de aanwezigen voor.

“Dit is inspecteur Bruins van de politie. Hij zou graag het een en ander willen weten over Anton en over de mensen op de afdeling.”

De handhaver van het wettig gezag nam het woord. “Dames en heren. U begrijpt dat de situatie ernstig is. Er is een moord gepleegd en de moordenaar loopt nog vrij rond. De politie zal alles in het werk stellen om hem – of haar – zo snel mogelijk in te rekenen. Hiervoor vraag ik Uw medewerking.”

Het feit dat de dader nog vrij rondliep, drong eigenlijk nu pas, na de gespijkerde taal van de inspecteur, tot de meeste mensen echt door. En, erger nog, zeer waarschijnlijk was het iemand van het personeel en dus in principe bij ieder min of meer bekend. Onwillekeurig huiverde men, toen deze naakte realiteit duidelijk werd. Er werd gezwegen, en de spanning op afdeling Reserveberekening steeg enkele graden. Buiten was de klamme herfstmist overgegaan in een druilerige regen, en het enige dat gehoord werd was het tikken van de dikke regendruppels tegen de ramen. Op de Nieuwe Maas, die vlak voor het pand langs liep, klonk af en toe een zich verwijderend geloei van een misthoorn.

De inspecteur verbrak zelf de stilte, die na zijn laatste woorden was gevallen. “Allereerst wil ik U vragen, of U de laatste tijd vreemde zaken zijn opgevallen, die eventueel in verband zouden kunnen staan met de moord.” Hij zweeg en keek om zich heen.

“Wel, Anton was helemaal een beetje vreemde kerel,” meende Olijfje van der Kroes.

“Nou ja, wat jij vreemd vindt is natuurlijk geen maatstaf,” zei haar buurvrouw gemelijk.

“Misschien kan ik U wel iets van belang vertellen,” zei Jan Boom, de nogal vage dialoog afsnijpend. “Anton verliet vanmiddag om ongeveer half vier de afdeling, nadat hij per estafette, dat is de interne bedrijfspost, een brief had ontvangen. Hij mompelde dat-ie even weg moest. Hij verliet de afdeling en de brief nam hij mee. Ik weet niet of U die brief nog bij hem hebt aangetroffen, die zou misschien aanwijzingen kunnen bevatten.”

Bruins raadpleegde zijn notities en schudde het hoofd; voor zover hij wist was er op het lijk geen brief gevonden. Hoogenhuys moest dus de brief onderweg naar de kluis hebben weggegooid, of de moordenaar had hem meegenomen. Hij noteerde dat in ieder geval alle prullenbakken en vuilniszakken uitgekamd moesten worden.

“Kunt U dat voor mij regelen?” vroeg hij aan Van Sneek. “Alle vuilnis van vandaag moet vastgehouden worden tot alles onderzocht is.”

De proc knikte. “Ik zal meteen de schoonmaakploeg opdracht geven om alle vuilnis binnen te houden tot nader order. Ik regel het gelijk.” En hij repte zich heen.

De rest van de afdeling had niet veel te melden. Iedereen was nog wat te verward door alle gebeurtenissen om zich een helder beeld te kunnen vormen. Gerda Abering kon alleen nog de woorden van Jan Boom bevestigen.

“Goed, dat is het dan voorlopig,” zei Bruins. “Mocht U zich iets herinneren dat van belang kan zijn, zegt U het dan tegen de heer Van Sneek. Die kan het dan aan mij doorgeven.”

Hij klapte zijn notitieboekje dicht en richtte zich tot de afdelingschef.

“Ik zou U nog graag onder vier ogen willen spreken, meneer Steinowitz. Ik stel voor om in het kamertje op de tweede etage te gaan zitten. Ik heb daar min of meer mijn hoofdkwartier opgeslagen.”

Ik de lift bekeek Bruins aandachtig een fraai ogende reclameplaat, die op overtuigende wijze het nut van levensverzekeringen in het algemeen, en die van dit bedrijf in het bijzonder, trachtte aan te tonen. Hij bekeek echter met verbazing het bedrijfseembleem, dat in de rechter onderhoek was geplaatst.

“Is dat het embleem van uw maatschappij?” vroeg hij aan de ander. Hij wees op een geheel in zwart uitgevoerd, bejaard echtpaar, dat onbeleefd genoeg met de ruggen naar de kijker stond afgebeeld. De vrouw hield een opengeklapte paraplu op, hoewel er op de ouderwets ogende tekening geen neerslag van betekenis viel te bekennen.

“Ja, inderdaad,” zei Steinowitz, uit de lift stappend, want ze waren inmiddels op de tweede etage gearriveerd. “Mannetje, hondje en vrouwtje met paraplu; erg bekend hoor, en al erg oud.”

Bruins was verbaasd. Hij had altijd gedacht dat het een reclame voor paraplu’s was, zoiets als “Regenschermen Voor alle Seizoenen”. En nu bleek die tekening het embleem van een verzekeringsmaatschappij te zijn! “Als inspecteur van politie kom je toch maar met van alles in aanraking,” dacht hij.

De gang waar beide mannen nu stonden was aardedonker. Rechts waren vaag de contouren van de Kas te onderscheiden. Tegenover hen bevond zich een deur, waaronder een lichtschijnsel zichtbaar was, ten teken dat daar nog iemand bezig was.

Bruins wilde juist passeren, toen de deur openging en een magere gestalte met zeer kortgeknipt rood haar verscheen. Op het eerste gezicht maakte hij een wat sjofele indruk. Toch was dit niemand anders dan mr. dr. Pieterse, afgestudeerd in vijf verschillende takken van wetenschap en bovendien actuaaris AG, weshalve hij de bijnaam mr. Brein droeg. Landelijke bekendheid had hij verworven door regelmatig over de voor fietsers verboden Van Brienenoordbrug te fietsen, over welke ervaring hij kortgeleden een uitermate duister artikel in het personeelsblad “Amfassadeur” had gepubliceerd.

“Goedenavond.” Bruins stelde zich voor. “Erg laat nog aan het werk, meneer Pieterse?”

“Eh... tja.” Pieterse glimlachte verontschuldigend. “Vanmiddag om vier uur ging de telefoon...” Hij pauzeerde even. “Eh, nee... correctie: dat was drie minuten over vier. Nu ja... dat gesprek liep een beetje uit. Zodoende ben ik nu nog hier.”

Steinowitz keek tersluiks op zijn horloge. Het was precies half tien.

Hij wilde juist met Bruins doorlopen toen het tot hem doordrong dat, als Pieterse inderdaad zo'n 5 ½ uur onafgebroken had zitten telefoneren (waarvoor hij hem inderdaad wel aanzag), hij dan nog niet kon weten wat er gebeurd was.

Met omfloerste stem lichtte hij zijn medeactuaris in over het tragische lot van Anton Hoogenhuys.

“Ach jee.” Het vriendelijke gezicht van Pieterse versomberde. “Het spijt me maar ik moet nu weg, anders mis ik mijn trein. Als ik hard hol kan ik de stoptrein van 7 minuten vóór tien op Blaak nog halen. Dat is de trein die om 12 over half 9 van Amsterdam RAI is vertrokken, en die om 5 voor 9 op Schiphol is, om kwart over 9 te Leiden, om 5 voor half 10 in Den Haag en die nu net uit Delft vertrekt. Als U me nog nodig hebt ben ik morgen de hele dag tot uw beschikking, brigadier.”

“Inspecteur,” mompelde de aangesprokene, nog onder de indruk van de feilloze opsomming der treintijden. Hij luisterde hoe Pieterse in hoog tempo de trap af galoppeerde totdat dat geluid wegstierf.

Daarna begaf hij zich met Steinowitz naar zijn provisorische kantoor en trok zijn onafscheidelijke aantekenboekje.

“Ziezo,” sprak hij plaatsnemend. “Ik wou nu eerst even wat namen opschrijven. Ik heb nu zo veel mensen ontmoet. Even zien. Wie was nu precies die directe superieur van Hoogenhuys?” “Dat is de groepsleider Bestandbeheer,” deelde Steinowitz mee. Zijn naam is Hans Pattibalilomboksoembawasoembaflorestimboektoe.”

Bruins hield halverwege op met schrijven, scheurde de bladzijde uit zijn boekje, verfrommelde die tot een propje en wierp dat in de prullenbak.

“Nou ja, laat die namen eigenlijk maar zitten,” gaf hij zich gewonnen. “Ik zal me eerst maar een beetje algemeen oriënteren. Die meneer Pieterse van daarnet was actuaris hè? En U ook? Wat wil dat precies zeggen?”

“Ja, wat is dat precies...” Steinowitz begon zelf ook behoorlijk slaap te krijgen en wilde dat hij onderhand eens naar huis kon. “Het komt hier op neer: als U een wiskundige vraagt hoeveel 2 plus 2 is, zal hij antwoorden: vier. Vraagt U het aan een ingenieur, dan zal die zeggen dat het antwoord tussen 3,9 en 4,1 ligt. Vraagt U het een actuaris, dan zal die als wedervraag stellen: wat wil je er zelf uit krijgen?”

“Ik snap het.” Bruins zuchtte. Hij begon te vermoeden dat er wat waars stak in de artikelen die hij een tijd terug in Vrij Nederland over het levensverzekeringsbedrijf had gelezen. “Er zijn hier zeker aardig wat van die actuarissen?”

“Niet zoveel.” Steinowitz lachte superieur. “Om het te worden moet je als eerste stap een bijna onneembare drempel passeren. Dat is het examen Actuarieel Rekenaar. Er lopen hier in het bedrijf heel wat verknipte figuren rond, die dat examen al talloze keren gedaan hebben. Ieder jaar proberen ze het opnieuw. Maar ja, het is maar voor weinigen weggelegd. Neem Hans Pattibali... enfin. Die heeft het juist voor de zesentwintigste keer gedaan. Weer gezakt.” “Ah juist.” Bruins overdacht of dit van belang was. “En die Hoogenhuys? Heeft die ook die studie gevolgd soms?”

“Ja, hij heeft die studie wel gevolgd, maar hij is er al na twee jaar mee gestopt. Hij had dat diploma strikt genomen ook niet nodig.”

“Waarom niet?”

“Anton werkte vooral aan automatiseringsprojecten, eerst aan het ALVA-project, en de laatste tijd aan het EDL-project. Hij putte daarvoor vooral uit zijn praktijkervaring, vandaar. Anton was trouwens weinig op de afdeling; hij zat meestal voor meer dan de helft van zijn tijd in allerlei overlegcommissies, vergaderingen, besprekingen en automatiseringswerkgroepen.” De chef onderdrukte een geeuw, die zowat uit zijn tenen kwam, en vervolgde: “Ik zal U morgen met de desbetreffende personen daarvan laten kennismaken, als U ze wilt ondervragen.”

Bruins, die ijverig zat te schrijven, negeerde zowel het gegeeuw als het woordje “morgen” volkomen. Werk was werk. De strijd tegen de misdaad was geen “van negen tot vijf” baan, dat eiste heel de mens, dag én nacht. Hij ging er nog eens wat gemakkelijker voor zitten – de stoelen zaten prima – en stak een enorme sigaar op uit een daarvoor uitnodigend klaarstaand kistje. Nadat het hierdoor geschapen rookgordijn weer enigszins was opgetrokken vervolgde hij de ondervraging.

“De gesprekken met die computerjongens kunnen inderdaad wel even wachten. Eerst wil ik wat informatie hebben over de directe collega’s van Hoogenhuys op uw afdeling. Die kunt U me ongetwijfeld geven. Tot nu toe heb ik alleen iets over zijn groepsleider vernomen. Maar hoe staat het met de rest? Ziet U,” zei Bruins, gedachteloos het stopwoordje van mevrouw Roelofs overnemend, “ik moet nu eenmaal proberen me een beeld van Anton te vormen, en daar horen z’n directe collega’s natuurlijk bij.”

Hij knikte Steinowitz bemoedigend toe, en produceerde een verse rookwolk. De kamer, waarvan de afmetingen beperkt waren, begon langzamerhand te gelijken op een slagveld uit de Eerste Wereldoorlog¹, waar net een nieuwe gasaanval op de vijandelijke loopgraven werd ingezet. Het enige verschil was echter dat de aangevallen partij nu het gebruik van een gasmasker moest ontberen.

... en produceerde een verse rookwolk. (blz. 13)

“Overmacht,” dacht de chef radeloos. “Vooruit dan maar.”

“Wel, allereerst is daar natuurlijk meneer Van der Waals. Een oudgediende. Hij gaat over twee maanden in de VUT. Eigenlijk weet ik van hem niet zo erg veel. Vroeger was hij het hoofd van de groep Inschrijvingen, maar door de vele automatiseringen, waar ook Anton aan meewerkte, is die functie de laatste jaren nogal uitgehold. Hij kan het verder goed vinden met Van Beukeren, een actuaris die op de eerste etage zit, naast de kamer van Van Sneek. Hij

¹ 1914 - 1918

krijgt van hem altijd een of ander duister blaadje, de Waarheidsvriend of zoiets. Precies weet ik het ook niet.”

“De Waarheid?” onderbrak Bruins hem. “Zo zo, communistische infiltratie in het particuliere bedrijfsleven. Dat is een zaak voor de BVD!”

Steinowitz lachte. “Nee nee, het is geloof ik een kerkelijk blad. Nee hoor, Van der Waals is nu niet bepaald een linkse rakker!”

Bruins echter vertrouwde het maar half. Hij maakte er in ieder geval toch maar een notitie van. Dat zou hij dan later wel eens precies uitzoeken.

“Gaat U verder,” verzocht hij.

“Eh, naast Van der Waals zit Wim de Schrijver. Die studeert niet voor actuariael rekenaar. Hij studeert geschiedenis. Hij zegt dat-ie het een boeiend vak vindt. Ik kan het me nauwelijks voorstellen. Het gaat alleen maar over dooie personen!”

Steinowitz realiseerde zich dat hij met die laatste opmerking, gezien de huidige situatie, wel iets gek gezegd had. Hij sprak daarom maar snel door.

“Naast De Schrijver zat Hoogenhuys, en naast hem zit Jan Boom. Die doet het testwerk voor de automatisering. Dan krijgen we John Baardman. Hij is de plaatsvervangend groepsleider, maar heeft weinig met Hoogenhuys te maken gehad. Dan resteren nog Marjolein Goedridder, die is er nog niet zo erg lang, en tenslotte Judith Meulmans, die...”

“Wat was haar naam?” vroeg de inspecteur. Hij zat druk te schrijven en had het niet allemaal meer kunnen bijhouden. “Judith Mooimans?”

“Nee hoor, dat heeft U fout verstaan, dat klopt niet,” zei Steinowitz. “Ik zei Meulmans. Ze is overgeplaatst naar de groep Bestandsbeheer, omdat in die groep niemand rookt. Daar is ze namelijk allergisch voor.”

En zachtjes mompelde hij er achteraan: “Ik ben er trouwens zelf ook niet zo verzot op.”

Bruins deed of hij de laatste opmerking niet had gehoord. Hevig dampend voltooide hij zijn notities, klapte toen zijn boekje dicht en stond op.

“Dat was het voorlopig. Morgen gaan we verder. Waarschijnlijk komen we dan wel met een paar man sterk; dit zal zeker nog een flinke klus worden,” sprak de inspecteur, opgewekt aan zijn sigaar kluivend. Hij behoorde tot het type mensen dat pas ging leven als ze voor schier onoplosbare zaken werden geplaatst, die alles vroegen van hun kennis, ervaring en geestkracht. En terwijl de zwaarbeproeefde afdelingschef – een volle werkdag met vier uur overwerk, een moordpartij en een marathonondervraging gaan iemand nu eenmaal niet in de koude kleren zitten – zich huiswaarts begaf, stak Bruins een verse sigaar op, en dacht na. Hij stond voor de taak een moord op te lossen, die door iedereen kon zijn gepleegd, zonder duidelijke sporen en – vooralsnog althans – zonder een duidelijk motief.

Zeker, hij had het moordwapen, de tijd van de moord bij benadering en de aanwijzing over een verdwenen brief, die misschien opgespoord kon worden. En als die gevonden werd...

“Wie weet,” dacht Bruins. “De toevalsfactor speelt ook altijd een rol. Hopen maar.”

Het was na middernacht. Over de anders zo drukke Maasstad was nu de stilte van de nacht neergedaald. Het stalen woud van kranen, dat het havenbeeld beheerste, stond werkloos te glimmen in de drenzerig neervallende regen. Bruins huiverde, want het was koud. Het geluid van zijn wegstervende voetstappen was het enige, dat in de straat te horen was. Toen nam de stilte weer bezit van de straat.

Hoofdstuk 3

Niemand zou in de man, die de volgende ochtend even na half negen de toegangsdraaideur van de RVS passeerde, de beroemde inspecteur Dick Bruins van de Rotterdamse recherche herkend hebben, maar hij was het wel degelijk. Bruins droeg een oud pak, waarvan de broek glom als een spiegel, een alpinopet, ziekenfondsbrilletje en een valse snor. Deze outfit had hem in ieder geval een kwartje opgeleverd, dat een vriendelijke oude dame hem op het Willemsplein in de hand had gedrukt.

Op advies van Van Sneek had hij besloten zich voor te doen als een monteur die het fotokopieerapparaat na kwam kijken. Er bevonden zich diverse van deze apparaten in het gebouw, en of het nu kwam door het zeer frequente gebruik dat ervan werd gemaakt of door hun beroerde kwaliteit, een feit was het dat ze om de haverklap weigerden of allerlei afwijkingen vertoonden.

Niemand schonk dan ook aandacht aan de man, die ... (blz. 15)

Niemand schonk dan ook aandacht aan de man, die met een gereedschapskoffertje de trap opliep naar de eerste verdieping. Het meest gebruikte apparaat op die etage stond op de afdeling Collectieve Verzekeringen. Om daar te komen, zo zag Bruins, moest je, eenmaal via de trap in de gang gekomen die naar de kamer van Van Sneek leidde, ofwel via Wiskunde, ofwel via Boekhouden en Reserveberekening. Beide afdelingen lagen ter weerszijden van een

soort binnenplaatsje, aan de overkant waarvan je de nieuwbouwvleugel kon zien, waar “Collectief” was gehuisvest.

De bedoeling van Bruins was nu, in zijn vermomming, op zoveel mogelijk plaatsen van het gebouw rond te scharrelen in de hoop verdachte dingen of personen te ontdekken. Tenslotte, hoe je de zaak ook draaide of keerde, de moordenaar moest iemand van het personeel zijn. Vreemden waren rond het tijdstip van de moord niet in of rond de kluis gesignaleerd, zoveel was wel zeker.

Bruins was inmiddels via de afdeling van Steinowitz (die hem niet herkende) de nieuwbouwvleugel ingelopen, kwam in een lange gang en zag toen pas dat hij via een andere trap rechtstreeks via de hal ook daar had kunnen komen.

Het kopieerapparaat zag hij niet meteen en hij vroeg dus waar hij moest zijn aan een magere, tanige man van middelbare leeftijd, dun glad haar en een bril op, die hij in de gang ontmoette. Deze man, een nogal beweeglijk baasje, wees het hem met een overvloed van gebaren. Bruins bedankte en keek hem onwillekeurig na. De man had, vond hij, een beetje vreemd loopje. Nu, hij was niet de enige die dat vond. Velen op “Collectief” vonden Veeerse, zoals de man heette, een eigenaardig type.

Belangstellend keek Bruins, vanuit het hok waar het fotoapparaat stond, toe hoe Veeerse met een van diens vrouwelijke collega’s een praatje maakte en zich daarna ginneappend verwijderde. Vol verbazing merkte hij dat Veeerse zich nu achter een pilaar verschool, en daarachter vandaan loerende blikken in het rond wierp, en overwoog dat van alle mensen die hij tot nu toe bij de RVS had ontmoet dit de man was, die zich het meest verdacht gedroeg. Hij maakte hiervan een aantekening en bleef nog een tijdlang onopvallend de afdeling observeren, maar besloot tenslotte dat daar, met uitzondering van Veeerse, geen personen zaten die op een of andere wijze een verdachte indruk maakten.

Net wilde hij weggaan om elders zijn geluk te beproeven toen een stevig gebouwd meisje met een bril binnenkwam met een aantal documenten.

“O, bennu klaar? Kan ik kopiëer’n?” vroeg ze met een sterk Twents accent.

Bruins wilde juist bevestigend antwoorden, toen er iets vervelends gebeurde. Zijn valse snor liet los en viel op de grond. Vol verbazing staarde het meisje hem aan.

“Hee... ik kennu geloof ‘k. Uw gezicht komt me zo bekend voor.”

“Mij ook,” gromde Bruins. “Ik zie het iedere morgen onder het scheren en dan komt het schuim me eenvoudig om de mond. U hebt me gisteren samen met meneer Klomp en meneer Van Sneek gezien. Ik leid het onderzoek in de moordzaak. Maar zou U daar verder niet over willen praten?”

Het meisje, Tineke Landman, beloofde het grif, doch binnen luttele minuten was heel Collectief van de identiteit van Bruins op de hoogte.

“Wees nu maar eerlijk,” sprak Bruins een uur later wrevelig tot zijn spiegelbeeld, terwijl hij zich in zijn normale spullen omkleedde, “je bent vanmorgen weinig wijzer geworden.”

Hij zette zich achter zijn bureau in zijn provisorisch hoofdkwartier, legde bedachtzaam zijn benen op het tafelblad en leunde peinzend achterover, zijn ogen op het plafond gericht. Als je nu eens alle gebeurtenissen de revue liet passeren, wat waren er dan voor aanknopingspunten? Waarom was Hoogenhuys ineens weggestormd, naar die kluis? Volgens zijn collega’s was de aanleiding die brief geweest, die hij per binnenpost had ontvangen. Maar die brief was niet teruggevonden. Een speciale ploeg van ultra-betrouwbare personeelsleden, drie directieleden en twee procuratiehouders, had alle prullenbakken doorzocht die het gebouw rijk was, en dat waren er heel wat. Het spreekt vanzelf dat deze heren door dit voor hen wel zeer ongewone werk behoorlijk uit hun doen waren geraakt.

Bruins had ze dan ook in de loop van de ochtend het pand zien verlaten, geheel verformfaaid, bezweet, haar in de war, en de anders zo onberispelijk zittende stropdassen op half zeven. Uit

overwegingen van tact (“daar gaat die directeur die de hele morgen prullenbakken heeft zitten doorzoeken”) zullen we de namen hier verder niet noemen.

Bruins beseftte dat die bewuste brief ongetwijfeld aanwijzing nummer één zou zijn, waarschijnlijk zelfs de oplossing van het hele mysterie.

En wat verder? Korte tijd later wordt het lijk van Hoogenhuys gevonden door mevrouw Roelofs. Een verschrikkelijke kwebbel, maar een moordenaar? Als dié het gedaan heeft eet ik mijn sokken op, besloot Bruins.

Waar waren er dan aanknopingspunten? In zijn werk? Die afdeling Reserveberekening, daar zat toch zeker geen moordenaar? Nee, dat kon eenvoudig niet! De hele afdeling was die middag compleet aanwezig geweest, dat wist iedereen zich daar duidelijk te herinneren. Hoogenhuys zélf was de enige die de afdeling verlaten had... niemand van zijn collega's kon het dus gedaan hebben!

Nou ja, en dat werk zelf... wat kon dat nou aan moordmotieven opleveren? Misschien zou iemand, die bij de RVS werkt, zelfmoordneigingen krijgen, overwoog Bruins, maar toch... dat werk... die actuariële studie had-ie dan niet nodig. Met een ruk schoor Bruins overeind. Dat was waar ook! Hij had feitelijk nog niemand gesproken, die in EDL-verband met Hoogenhuys te maken had gehad, en hij herinnerde zich dat Steinowitz hem had aangeboden hem aan enige betrokkenen voor te stellen. Hij pakte de telefoon en informeerde bij de chef van afdeling Reserveberekening (wiens stem opmerkelijk slaperig klonk) hoe hij het beste met wat EDL-mensen in contact kon komen.

“Een ogenblik.” Steinowitz pleegde op de achtergrond blijkbaar wat ruggenspraak. “Ja, hallo inspecteur, het zal even moeten wachten, want de lunchpauze is juist begonnen. Ze zitten waarschijnlijk in de kantine... hm, het Bedrijfsrestaurant, bedoel ik. Maar vanmiddag krijg ik ze wel voor U te pakken.”

“Dank U.” Bruins kwakte de hoorn op het toestel en stond op. Het Bedrijfsrestaurant? Daar kon ik zelf ook wel eens heengaan. Wie weet wat het oplevert.

Per lift begaf hij zich naar de begane grond en betrad de fraaie ruimte. Links en rechts stond een fikse rij hongerige RVS-ers te wachten voor de counters met allerlei gezond en ongezond voedsel.

Erg vlug ging het allemaal niet, dacht Bruins, terwijl hij naar het midden wandelde. Daar bevond zich een melkautomaat. Bruins pakte een plastic bekertje en tapte een pintje karnemelk, waar hij toevallig verzot op was. Onopvallend, één hand in zijn broekzak en genietend van de voortreffelijke karnemelk, slenterde hij langs één van de rijen. Toen had hij opeens geluk. Halverwege de rij stond een viertal vrij jonge mannen, die Bruins' aandacht trokken. Alle vier waren ze namelijk in onberispelijke pakken en stropdassen gekleed, terwijl Bruins tot nu toe nog praktisch niemand onder de 40 jaar was tegengekomen die een kostuum droeg, laat staan een stropdas. Dichterbij gekomen hoorde hij hoe ze onder elkaar een luid kwakend geluid voortbrachten. Het was duidelijk: dit waren de Amerikanen, de EDL-boys. Het was misschien het beste in dit geval, dacht Bruins, om gewoon op ze af te stappen en zich bekend te maken. Waarom eigenlijk niet?

Hij bleef wachten tot de Amerikanen met hun dienbladen, waarop o.a. de onvermijdelijke blikken Cola, naar een tafeltje gelopen waren, en stevende er toen op af.

“Goedemiddag heren, mag ik even storen? Mijn naam is Bruins, inspecteur van politie, en ik ben bezig met een onderzoek.”

De Amerikanen stonden op en de langste, een man met een kaarsrecht in het midden gescheiden haarplak en een enorme snor, stak zijn hand uit.

“Pleased to meet you, inspector. Ik ben Colby W. Tisdale uit Chicago, Illinois, projectleider EDL. En dit zijn Burt L. Harrison, Rosco P. Coltrane en John B. Wiggins, allemaal van ons kantoor in Baltimore. Wat kunnen we voor u doen?”

“U bent op de hoogte van wat hier gisteren is gebeurd?” vroeg Bruins, terwijl het hele gezelschap ging zitten. “Welnu, de vermoorde blijkt in zijn werk nauw bij het EDL-project betrokken te zijn geweest. Kunt U me soms iets vertellen, hoe onbelangrijk ook, wat enig licht op de zaak zou kunnen werpen?”

“Ah, well...” Tisdale aarzelde. “Dat is moeilijk, inspector. We kenden hem allemaal, maar hij had het meeste te maken met Burt hier. Samen hielden ze zich met *bubbels* bezig.”

“Met bubbels?” vroeg Bruins, die er slecht tegen kon voor de gek gehouden te worden.

“Bubbels,” bevestigde Harrison. Hij was een kleine man in een grijs pak, met een opvallend blotebillengezicht. “Dat zijn very complicated schema’s, inspector, die een overzicht geven van de werkzaamheden zoals die moeten verlopen, en die aangeven hoe alles in een computerprogramma moet komen. Dat heet bubbels.”

Colby W. Tisdale en John B. Wiggins. (blz. 17)

Hij lachte, en werd daarin bijgevalen door Rosco P. Coltrane. Bruins vond dat hij nog nooit iemand zo irriterend had horen lachen als Coltrane. Het leek meer op het leeglopen van een gootsteen. Tersluiks keek hij opzij naar het vierde man van het gezelschap, maar John B. Wiggins, een onopvallende man in een donker pak, en met een goudomrande bril, hield zich buiten het gesprek en was de enige die zwijgend bleef dooreten.

“Kende U de heer Hoogenhuys ook, mr. Wiggins?” probeerde Bruins, maar Wiggins schudde het hoofd.

“I’m sorry. Don’t speak Dutch,” mompelde hij met volle mond. Bruins wendde zich weer tot Tisdale.

“U zelf had dus eigenlijk niet zoveel met Hoogenhuys te maken?”

Tisdale schudde het hoofd. “Voor wat zijn werk betreft niet. Buiten het werk om heeft-ie wel een paar keer met Rosco en mij zitten praten over automatisering in het algemeen. Hij wou weg bij de RVS en vroeg of er bij ons bureau misschien mogelijkheden waren. Een verblijf in de States zag hij geloof ik wel zitten.”

“Thank you, gentlemen.” Bruins stond op. “Misschien moet ik U nog een paar keer komen lastigvallen, maar voorlopig bedankt.”

“You’re welcome, inspector,” antwoordde Tisdale, en de anderen knikten instemmend.

Bruins verliet de kantine, vastbesloten om het bij deze eerste ontmoeting met de EDL-functionarissen niet te laten. Met de bedoeling om Van Sneek op te gaan zoeken liep hij de trap aan de straatzijde op en kwam in de gang van “Collectief”, vanwaar hij de afdeling Reserveberekening op kon lopen. Juist wilde hij dat doen toen hij plotseling, roerloos als een mud aardappelen, stil bleef staan. Halverwege de gang bevond zich een diepe nis, waar de koffieautomaat stond opgesteld. En vanuit die nis staken twee benen, die bewegingloos op de grond lagen.

“Allemachtig,” mompelde Bruins hees. Hij was naderbij gekomen en wierp een blik op de gestalte die daar languit op de grond lag. Hij herkende hem onmiddellijk. Het was Veerse, die die ochtend zich zo verdacht gedragen had. Uit zijn colbertjasje stak het heft van een zwaar mes.

“Snel,” mompelde Bruins. Hij was de praktisch verlaten afdeling Collectief opgestormd (het was nog steeds lunchpauze), pakte de eerste de beste telefoon en begon het hoofdbureau Haagseveer te bellen. Even later had hij verbinding met een van zijn collega’s.

“Jan? Met Dick Bruins! Ik zit hier bij de RVS voor die kluismoord, weet je niet? Er zijn ernstige complicaties... Zo juist is er weer een moord gepleegd. Een ogenblikje...”

Iemand tikte Bruins op de schouder. Bruins keek gehinderd om, en voelde zich toen één moment als iemand die per lift bijna de bovenste verdieping van een wolkenkrabber heeft bereikt en dan boven zijn hoofd de kabel hoort knappen.

Want achter hem stond niemand minder dan de “vermoorde” F.A.D. Veerse himself, het gezicht verwrongen in een afgrijselijke lachstuipt. Hij had zo’n ontzettende lol, dat spreken hem bijna onmogelijk was. Het moordwapen – een rubberen speelgoeddolk – had hij in zijn hand.

Bruins slikte, en moest zich geweld aandoen om Veerse niet een muilpeer te verkopen. Hij mompelde met een stem, dichtgeknepen van emotie, in de telefoonhoorn dat hij direct wel zou terugbellen en legde neer.

Hij stond op het punt om Veerse, die bijna onmachtig van het lachen in een stoel was gevallen, zijn bril had afgenomen, en zich nu de tranen uit de ogen wiste, met een stortvloed van woedende en beledigende opmerkingen te gaan overladen, maar wist zich met uiterste inspanning te beheersen. Hij haalde een paar keer diep adem, draaide zich met een ruk om en stevende de afdeling af, op weg naar Van Sneek.

De kamerdeur van de proc stond open, zodat Bruins zonder te kloppen het vertrek binnenliep. Van Sneek zat aan een grote tafel, die bedekt was met volgeschreven vellen papier, lange lijsten met berekeningen, tabellen, jaarverslagen, computer-outprint en vele andere paperassen. Tegenover hem zaten, zo zag hij, twee van de vier Amerikanen waarmee hij daarnet in de kantine had kennism gemaakt. Het waren de heren Wiggins en Tisdale. De drie mannen waren in druk overleg gewikkeld, ongetwijfeld over EDL-aangelegenheden.

“Good afternoon, inspector,” begroette Tisdale hem, als eerste van de drie de inspecteur bemerkend. “How is het met jouw onderzoek?”

“We maken vorderingen,” zei Bruins, de boot afhoudend. Hij wilde liefst niet zeggen dat hij nog niet erg veel was opgeschoten en dat hij nu min of meer op dood spoor zat. Snel stapte hij op een ander onderwerp over.

“Sorry dat ik U midden in Uw overleg moet lastigvallen heren, maar U zult begrijpen dat mijn werk dat nu eenmaal met zich meebrengt.” Hij liep om de tafel heen en nam plaats op de enige nog onbezette stoel.

“Wat me allereerst nog steeds niet erg duidelijk is,” begon Bruins, na zijn notities te hebben geraadpleegd, “is in welke mate Hoogenhuys door zijn werk aan het EDL-project op de hoogte was van de gang van zaken in de...”

Zijn vraag werd echter onderbroken door het gehaast binnentreden van een persoon, die een estafette-envelop in zijn handen had. Bruins herkende in hem de heer Van der Waals van de groep Bestandsbeheer, een collega van Hoogenhuys. “O ja,” dacht Bruins, snel in zijn herinneringen gravend, “dat is de man die van die geheimzinnige blaadjes ontvangt van Van Beukeren, waarschijnlijk communistische propaganda of zoiets. En zat-ie niet dicht tegen z’n pensioen aan? Misschien een verdachte...”

Bruins had niet veel tijd om daar verder over na te denken, want Van der Waals viel direct met de deur in huis.

“Inspecteur, ik vermoed dat ik de vermiste estafette-envelop heb gevonden. U weet wel, de envelop waarin Hoogenhuys gisterenmiddag die brief heeft ontvangen. Zijn naam is de laatste die op de envelop staat. De brief zat er natuurlijk niet meer in, maar je kunt op de envelop wel zien wie de afzender is geweest!”

Bruins veerde op uit zijn stoel. Zijn getraind brein werkte razendsnel. “Waar heeft U die envelop in vredesnaam gevonden?” vroeg hij. “We hebben het hele gebouw ervoor overhoop gehaald, de vuilniszakken inclusief!”

“Wel, dat zit als volgt,” vervolgde Van der Waals. “Het is op de afdeling de gewoonte om de lege enveloppen op een grote stapel te gooien, die op een ladekast ligt waarin ik mijn lijstwerk van de inschrijvingen bewaar. Ook Hoogenhuys zal dat gedaan hebben toen hij de afdeling verliet, het is een automatisch gebaar. Waarschijnlijk was hij zenuwachtig en gooide hij de envelop naast de stapel, recht de la in. Ik herinner me namelijk dat die gisterenmiddag openstond, hoewel dat tegen de veiligheidsvoorschriften is. Iemand moet dan even daarna de la hebben dichtgedaan. Toen ik daarnet een lijst uit de la wilde halen om een fout te corrigeren van de machine, lag daar bovenop die envelop.”

Hij wapperde met het bewijsmateriaal. Bruins griste hem de envelop uit de handen en las de naam van de afzender: het was niemand minder dan A.S. Pieterse, mapnummer 23.

Bruins stond verbijsterd. Pieterse? Wat was diens rol in deze steeds duisterder wordende kwestie? De meest fantastische theorieën spoelden hem door het hoofd. In gedachten zag hij reeds mr. dr. Pieterse, een mes in zijn handen, door de kluis sluipen, een moordlustige blik in de ogen. Maar zijn analytische geest kwam hiertegen in opstand. Hij bande deze waandenkbeelden uit zijn hoofd en concentreerde zich weer op de feitelijke toestand.

“Wel,” sprak hij tot de heer Van der Waals, “dit brengt het onderzoek in een geheel nieuw stadium. Ik dank U hartelijk dat U dit direct aan mij hebt gerapporteerd. Hebben nog andere personen, buiten Uzelf, de naam van de afzender gezien?”

Van der Waals schudde het hoofd. “Nee, ik ben direct hier naartoe gekomen.”

De inspecteur knikte. “Houdt U dit dan voorlopig geheim en vertel er niemand iets over. Dat is voor het onderzoek van het grootste belang. Wilt U dat doen? Hartelijk dank daarvoor.”

“Dienst,” zei de heer Van der Waals.

Bruins richtte zich tot Van Sneek en de twee Amerikanen. “Ik moet nu direct weg; de vragen die ik U wilde stellen kunnen nog wel even wachten. In ieder geval alvast bedankt voor de hulp.”

En terwijl Van Sneek, Tisdale en Wiggins opstonden, verliet Bruins de kamer. Blijkbaar was hun vergadering afgelopen, want terwijl hij in de gang op de lift stond te wachten kwamen de twee Amerikanen ook naar buiten en liepen de gang uit, tassen onder de arm en druk met elkaar pratend. Bruins stond ze nog na te kijken toen de lift arriveerde. “Een typisch stelletje jongens,” dacht hij. “En bovendien heb ik het gevoel of ik het gezicht van een van hen al eens eerder heb gezien, in de krant of zo, maar in wat voor verband weet ik niet meer.”

Toen stapte hij in de lift, op weg naar Pieterse. Het was duidelijk dat de zaak nu begon te rollen, hij voelde het aan zijn diepgeworteld speurdersinstinct. Binnen korte tijd zouden er belangrijke ontwikkelingen gaan plaatsvinden. Bruins neuriede opgewekt, en in zijn blik lag een staalharde glans.

Hoofdstuk 4

Latere historici zullen ongetwijfeld nog talloze beschouwingen en dissertaties wijden aan de gebeurtenissen welke de 1^e december 1982 in het pand Westerstraat 3 plaatsgrepen. Weinigen zullen van mening verschillen over de vraag wat nu precies het hoogtepunt van het hele drama was. Bruins was zich ervan bewust dat dat hoogtepunt thans voor de deur stond. Met kloppend hart stond hij voor de deur met het simpele opschrift: “mr. dr. A.S. Pieterse”. Hij tikte op de deur. Het verwachte “Binnen” bleef uit. In plaats daarvan werd de deur geopend en Pieterse zelf verscheen op de dorpel. Het grote moment was daar. Beide gigantische geesten, de beroemde Rotterdamse speurder en het grote meesterbrein, stonden oog in oog. De hele kosmos scheen even de adem in te houden. Het was een ontmoeting zoals tussen Goethe en Napoleon, Stanley en Livingstone, Vroom en Dreesmann. Het was Pieterse die het eerst de stilte verbrak. “Avé, commissaris!” (Hij was een hartstochtelijk liefhebber van de stripverhalen van Asterix).

“Ik kende Hoogenhuys heel goed.” (blz. 23)

“Inspecteur,” verbeterde Bruins. “Ik wilde U even spreken, meneer Pieterse. Hebt U even een paar minuten?”

“Maar natuurlijk.” Pieterse liet zijn gast binnen en sloot de deur. “Gaat U zitten, eh... inspecteur. Wilt U thee? Of liever iets anders?”

“Nee, thee is uitstekend,” antwoordde Bruins, en maakte het zich gemakkelijk. Hij was er inmiddels achter dat een gesprek met Pieterse dat korter was dan drie kwartier even onbestaanbaar was als een perpetuum mobile. Hij wachtte zich er echter wel voor deze

gedachte uit te spreken, enerzijds natuurlijk uit beleefdheid, anderzijds om Pieterse geen aanleiding te geven over het perpetuum mobile een wijdlopijge verhandeling te gaan houden. Pieterse was inmiddels, na telefonisch thee besteld te hebben, eveneens gaan zitten en begon zijn pijp te stoppen.

“Tja... een tragische geschiedenis, inspecteur. Spijtig dat ik gisteravond geen tijd meer voor U had. Ik kende Hoogenhuys heel goed. Zijn vrouw trouwens ook. Zij komt nu in aanmerking voor dadelijk ingaand weduwepensioen volgens tarief...”

“Jawel,” onderbrak Bruins. “Dat zal ongetwijfeld feilloos geregeld zijn! Maar wat mij allereerst interesseert is wat U van Hoogenhuys afweet. In wat voor verband had U met hem te maken?”

“In EDL-verband,” luidde het verrassende antwoord. “Hoogenhuys was een van onze bekwaamste computerdeskundigen. Hij vormde een voorname schakel tussen de EDL-mensen enerzijds en de top van RVS-Leven anderzijds.”

“Aha...” Bruins dacht diep na. “En die top? Wie zijn dat? Ik bedoel... aan wie moest hij over zijn werk rapport uitbrengen? Iemand van de directie soms?”

“Inderdaad.” Pieterse stak met grote zorg de brand in zijn pijp. “Hij stond in feite direct onder de heer K. Bouter, directeur Nederland Leven. Hm... Ook wel, kortweg, eh... Kees.”

“Juist. Meneer K. Bouter dus. Hm... Ik geloof niet dat ik die al ontmoet heb. Of wel? Hoe ziet-ie eruit?”

“Niet als een directeur,” glimlachte Pieterse. “Eigenlijk meer als... hm... laat ons zeggen: een welzijnswerker die zich voor een receptie even snel in een net pak heeft gestoken. Nou ja... hij heeft op allerlei plaatsen gezeten. Zelfs in Indonesië, waar hij...”

“En is hij ook actuaaris?” viel Bruins zijn gastheer in de rede. “Of heeft hij iets anders gestudeerd?”

“Hij heeft wèl een of andere actuariële studie gevolgd,” zei Pieterse peinzend, maar wàt precies weet eigenlijk niemand. Maar ja, wie ben ik om zijn bekwaamheden in twijfel te trekken?”

Bruins vond deze opmerking niet bepaald getuigen van een overgrote mate van vertrouwen in de man die als superieur over dit opmerkelijke vernuft was aangesteld. Daarom vroeg hij onverhoeds: “Wat is eigenlijk Uw mening, meneer Pieterse, over de voortgang van dat hele EDL-project?”

Het was duidelijk dat Pieterse met deze vraag niet erg gelukkig was. Eindelijk kwam het eruit: “Tja... tussen U en mij: het gaat helemaal niet zo geweldig goed, eigenlijk. Hoogenhuys is... of, eh... wàs een uitstekend programmeur, maar wat er tot nu toe bereikt is, is in feite bedroevend. Hij leverde wel stelselmatig rapporten aan meneer Bouter, maar tja... wat dié ermee deed... Automatisering is niet mijn specifieke terrein, maar ik denk dat ik in dezelfde tijd heel wat meer had bereikt als... enfin.”

“Maar wat is Uw functie eigenlijk?” vroeg Bruins.

“Technisch leider van I.V.” luidde het antwoord, dat de inspecteur uiteraard niets wijzer maakte. “Maar daarnaast ben ik algemeen adviseur voor alle technische zaken. Dus inzake tarieven, actuariële kwesties en dat soort dingen.”

“Jaja.” Bruins kreeg sterk de indruk dat Pieterse van het EDL-project beter dan wie ook op de hoogte was, maar te discreet van aard om er een boekje over open te doen. Klaarblijkelijk wilde hij ook zijn directeur niet te openlijk in een ongunstig daglicht stellen. Hij voelde dat hier meer achter zat, maar achtte het moment niet geschikt om er verder op door te gaan. Hij veranderde van onderwerp.

“Ik wilde U in feite een belangrijke vraag stellen, meneer Pieterse. U weet waarschijnlijk dat Hoogenhuys vlak voor zijn dood een briefje heeft ontvangen per binnenpost. Dat briefje hebben we niet meer kunnen achterhalen, maar dat post-couvert is terecht. Dit is ‘m, ziet U? Gericht aan A. Hoogenhuys, afd. Reserveberekening. En ziet U wie de vorige geadresseerde

is? Daar staat Uw naam! Heeft ú Hoogenhuys gisteren iets gestuurd per binnenpost, en zo ja, wat?”

Even was het stil. Met een verwonderd gezicht nam Pieterse de envelop aan en moest erkennen dat die van hem afkomstig was.

“Maar ik heb beslist niets aan Hoogenhuys gestuurd, inspecteur. Dit verbaast me... Of wacht even...”

Nadenkend trok hij aan zijn pijp, waardoor het vertrek nagenoeg blauw kwam te staan.

“Lege enveloppen leg ik altijd hier, op dit kastje... En gisteren was hier iemand, die er een paar van me heeft meegenomen. Wie was dat nu ook alweer?”

Op dit moment werd zacht op de deur getikt en een meisje van het Bedrijfsrestaurant kwam binnen met een blad waarop twee koppen thee.

Bruins merkte dat Pieterse uit zijn la een paar extra suikerzakjes haalde een die in zijn kopje leegde. Blijkbaar was hij een zoetekauw.

“Het thee-ceremonieel, zoals men in Japan zegt,” glimlachte hij. “Het gebruik van thee is zeer oud, inspecteur. In de vierde eeuw na Christus worden in een Chinese publicatie reeds details gegeven over plant en bereiding. In de 6^e en 7^e eeuw evenwel worden gebruik en cultuur algemeen. En van China uit wordt begin 9^e eeuw de thee naar Japan overgebracht...”

Verbijsterd luisterde Bruins toe hoe Pieterse omstandig toelichtte hoe door Arabische kooplieden en later door Portugezen en Nederlanders (rond 1550) het product in Europa werd geïntroduceerd. Gegrepen door het onderwerp was de spreker via de Oost-Indische Compagnie terecht gekomen bij de politieke structuur van Java ten tijde van Jan Pietersz. Coen, zodat Bruins zijn eigen kop thee geheel vergat, en dat was maar goed ook.

Pieterse had inmiddels al sprekend zijn kopje opgenomen en naar de lippen gebracht. Toen brak hij, midden in een zin, zijn betoog af, en snoof aandachtig de geur van de thee op.

“Wacht even, inspecteur, drinkt U die thee nog niet op,” mompelde hij.

“Wat... hoezo niet? Is er wat mee?” vroeg Bruins ongerust.

“Dat kun je wel zeggen ja,” knikte Pieterse. “U moet weten dat ik ook chemicus ben, met de specialisatie: toxicologie, de leer der vergiften. En ik moet me bijzonder vergissen als deze thee niet voldoende kaliumtrichlorobenzenen bevat om een gemeente van, laat ons zeggen, 17.500 mensen geheel uit te roeien. Het is die typische geur, weet U...”

Maar Bruins hoorde de rest nauwelijks. Hij had zijn zakdoek voor de dag gehaald en bette zijn voorhoofd af. Hij stond op, en voelde hoe zijn knieën knikten.

“Jaja... dat was op het kantje af, inspecteur!” Pieterse scheen nauwelijks uit het lood geslagen. Daar was althans niets van te merken.

Het duurde enige tijd voor Bruins zijn positieven weer bij elkaar had. Doch langzamerhand maakten zijn gevoelens van ontzetting plaats voor kille woede. Nu was het welletjes, voor de duivel nog aan toe! Zijn onbekende tegenstander, wie het ook was, was te ver gegaan en zou merken dat er met D.J. Bruins niet te spotten viel!

Hij liet zich weer in zijn stoel vallen. Vele gedachten gingen door zijn hoofd, en plotseling verscheen er een grimmig lachje op zijn gezicht.

“Twee vragen, meneer Pieterse. Ten eerste wilde ik graag weten waar de kamer van meneer Bouter is. En verder wou ik iemand een telexbericht sturen. Is dat mogelijk?”

“Zeker.” Pieterse duidde hem aan hoe hij de typekamer, waar de telex stond, moest bereiken.

Bruins stond op. “Dan ga ik nu. O ja, nog iets. Als U zich nog herinnert wie die binnenpost-enveloppen bij U heeft weggehaald, hoor ik dat dan meteen van U? Uitstekend.

Goedemiddag.”

Bruins verliet het vertrek en aarzelde even. Toen begaf hij zich naar de typekamer.

Nadat Bruins de telex had verstuurd vond hij dat hij na al deze drukte wel een kop koffie had verdiend. Daar had hij nu wel even tijd voor. Bovendien zou het toch wel enige uren duren voordat er een antwoord op zijn vragen zou binnenkomen.

Jammer genoeg bleek echter de koffieautomaat, die hij in de gang aantrof, defect te zijn. De oorzaak hiervan lag waarschijnlijk in het meer intensieve gebruik dat er de laatste maanden van deze apparaten werd gemaakt, nadat de consumptie van koffie en andere dranken gratis was geworden. Hij besloot om dan maar naar afdeling Collectief te lopen, waar immers ook zo'n apparaat stond opgesteld, en wel in de nis waar hij in de pauze het "lijk" van Veeze had aangetroffen.

Om daar te komen, zo wist Bruins, kon hij via de afdelingen Boekhouden en Reserveberekening lopen. "Dat komt dan goed uit," glimlachte hij bij zichzelf. "Dan kan ik gelijk even zien of Steinowitz nog niet in slaap is gevallen."

Afdeling Reserveberekening was in vol bedrijf toen de inspecteur binnentrad. De bureaus bogen door onder de stapels werk, polissen, computerlijsten en werkmappen lagen op chaotische wijze door elkaar. Op enkele mappen las Bruins het woord "spoed", dat er met rode inkt op was geschreven. Op één map, die scheef onder uit een stapel stak, las hij zelfs het woord "superspoed" met daaronder een datumstempel van drie weken geleden.

Steinowitz, de manchetten van zijn overhemd omgeslagen en met zijn das op half zeven, had de inspecteur het eerst in de gaten. Hij ledigde zijn twaalfde kop koffie en begroette hem. "Hé, inspecteur, bent U het? Hoe staat het met Uw onderzoek? Zijn er al vorderingen gemaakt? Komt U er even bij zitten, als U tenminste even tijd heeft." En hij trok een stoel bij zijn bureau voor de bezoeker.

Bruins nam naast het bureau van de chef plaats en keek eens op zijn gemak de afdeling rond. Links van hem bevond zich de groep Bestandsbeheer, waarover Hans Patti... (etc.) de scepter zwaaide. De groepsleider, die juist bezig was om op onnavolgbare wijze een banaan te verorberen, trachtte deze bezigheid te combineren met het uitdelen van werkinstructies. Hij zat echter letterlijk tegen de banken te praten, want Judith Meulmans, tegen wie zijn smakkend betoog was gericht, bevond zich juist op dat moment *onder* haar bureau. Daar niemand hier enige aandacht aan schonk, zo concludeerde Bruins, scheen dit klaarblijkelijk tot de normale toestand op de afdeling te behoren. Wim de Schrijver, die schuin tegenover de groepsleider zat, was bezig om enkele andere leden van de groep te vervelen met een eindeloos verhaal over een verder nogal duister blijvend historisch onderwerp. Gelukkig kwam hieraan een einde, toen een binnentredend figuur met een bril en een snor hem een mapje met werk overhandigde met de vraag of dat "met enige voorrang" kon worden behandeld.

"Als je even wacht doe ik het wel meteen," antwoordde De Schrijver op de diplomatiek gestelde vraag. John Baardman, de buurman van De Schrijver, lachte.

"Ja, voor z'n broer kan-ie het ineens wél met voorrang behandelen, terwijl anderen altijd weken moeten wachten met spoedposten. Een echte familiekliek hier!"

Bruins zat met stijgende verbazing naar dit staaltje van 20e eeuwse nepotisme te kijken, waarbij het optreden van de Borgia's in het Italië van de 16e eeuw in het niet viel. Aan verdere observaties kwam hij echter niet meer toe, want op dat moment ging op het bureau van de chef de telefoon. Ger nam op, en zei: "Ja... nee... ik kom eraan!" in de hoorn, die hij vervolgens op de haak kwakte. "Sorry, ik moet even langs Gerard, ik ben zo weer terug." En met een notitieblok onder de arm stormde hij de afdeling af, bijna de heer Van der Waals onder de voet lopend, die met een enorme stapel inschrijvingen de afdeling op kwam.

"Moet je zien," zei deze, de kopie-polissen neersmakkend. "Het is over twee weken afsluiten, en ik heb nog 1286 openstaande nummers!"

Bruins, die niet wist wat “afsluiten” was, en evenmin de diepere betekenis van “openstaande nummers” kon doorgronden, herinnerde zich de kop koffie die hij zichzelf had beloofd. Hij stond op en wandelde het nieuwe gebouw in.

... de manchetten van zijn overhemd omgeslagen en met z'n das op half zeven ... (blz. 25)

Het was 15.32 uur, toen inspecteur Bruins van de Rotterdamse recherche, staande voor de koffieautomaat, zich bukte om het bekertje koffie uit het apparaat te nemen. Deze op zichzelf simpele handeling redde hem het leven. Een kogel doorboorde de grote ruit links van hem, en sloeg met een harde klap een gat in de muur aan de andere kant van de gang.

Bruins wierp zich in een bliksemsnelle reflex op de grond en trok uit zijn schouderholster een zwaar kaliber pistool voor de dag. Hij keek door de gebarsten ruit naar buiten en zag aan de andere kant van de binnenplaats een op een kier geopende glazen deur. Uit de smalle spleet stak de rokende loop van een revolver, die nu echter snel naar binnen werd getrokken.

Bruins sprong op en zette een sprint aan. Het feit dat er nu binnen een half uur twee maal een aanslag op zijn leven was gepleegd, had hem buiten zichzelf van woede gebracht. Hij stormde afdeling Reserveberekening op, botste daar ten eerste hard tegen Marjolein Goedridder op (die hiervan zo enorm schrok, dat ze een grote stapel keurig gesorteerde CSA-formulieren in een brede waaier op de grond liet vallen, twee uur intensieve arbeid hiermee tot een waarde van nul reducerend), brak vervolgens bijna zijn nek over een prullenbak, en daverde toen via afdeling Boekhouden de gang op, zijn pistool in aanslag.

Bruins, hijgend om zich heen ziend, zag niemand, maar hoorde op de afdeling die zich aan de andere kant van de liftschacht bevond, snel hollende voetstappen. Hij sprong naar voren en rukte de deur open. Voor hem strekte zich een enorme kale ruimte uit, die geheel was verlaten. Nee, toch niet. Aan de overkant sloeg een deur. Door het matglas ervan zag Bruins nog juist een donkere gestalte wegvluchten.

De getergde inspecteur hernieuwde de kloppacht, maar het werd duidelijk dat zijn conditie hem nu parten begon te spelen. Toen hij bij de matglazen deur aankwam, was zijn tegenstander verdwenen. Bruins zag alleen een stil en verlaten trappenhuis voor zich. Hij trachtte zijn gejaagde ademhaling te onderdrukken en sloop de trap af. Onderaan de trap gekomen bemerkte hij echter dat verdere achtervolging geen zin meer had. Een buitendeur, uitkomend op het Willemsplein, stond wijd open. De vogel was gevlogen! De inspecteur vloekte hartgrondig.

* * *

Hij stormde afdeling Reserveberekening op ... (blz. 26)

Terwijl hij, moe en bezweet, en met het humeur als van een haai met kiespijn, over de lege afdeling terugliep, zag hij dat daar tóch iemand aanwezig was, zij het dat deze persoon zich in een door glazen wanden van de rest van de afdeling gescheiden ruimte bevond. Bruins kreeg nieuwe hoop. Misschien dat deze kluizenaar hem inlichtingen kon verschaffen, want hij moest ongetwijfeld de geheimzinnige schutter langs hebben zien komen.

Hij stapte zonder te kloppen het kamertje binnen. Op de deur zag hij een bordje met de naam "mr. L. Karton, procuratiehouder".

De drager van deze naam, die blijkbaar leed aan een chronisch slaapgebrek, zat zich net omstandig uit te rekken. Zijn bril lag voor hem op het bureau, terwijl hij vergeefse pogingen deed om zich de slaap uit de ogen te wrijven.

“Ik ben Bruins, inspecteur Bruins van de recherche,” stelde hij zich aan de heer Karton voor. “Hebt U soms daarnet iemand voorbij zien hollen? Het is van het allergruotste belang!” De heer Karton fronste onmetelijk diep het voorhoofd. “Iemand *voorbij* zien hollen? Ehh... Hmmm... Hrrpff... Mwàh... Nee... helaas, eh... meneer. Ik had nèt mijn bril niet op. Anders had ik...”

Maar Bruins luisterde niet verder. “Laat U maar, bedankt!” riep hij over zijn schouder, het vertrek ijlings weer verlatend. Het was duidelijk: een waardevolle getuige kon je deze eenzame heremiet niet noemen. Hij sloot de deur, de 20e eeuwse anachoreet² weer aan de vergetelheid prijsgevend.

* * *

Het was even na vijven, dat twee mannen tegenover elkaar aan tafel zaten in Bruins’ provisorisch hoofdkwartier. De vermaarde inspecteur zelf, die zich na de bewogen uren die achter hem lagen wat had opgeknapt, en G. van Sneek, procuratiehouder van de RVS. “Blij dat U er bent, meneer Van Sneek,” sprak Bruins ernstig. “U hebt misschien al gehoord dat er vanmiddag twee aanslagen op mijn leven gepleegd zijn. Ik heb besloten de oplossing van deze zaak te forceren. Vanavond nog.”

Er ging een schok door Van Sneek. “Dat zou prachtig zijn, inspecteur. Hoe eerder dit allemaal achter de rug is hoe beter. Ik begin me zelf niet meer op mijn gemak te voelen. Kan ik op een of andere manier helpen?”

“Inderdaad heb ik Uw hulp nodig,” knikte Bruins. “Ik weet dat het al laat is, maar ik wilde dat U nu meteen een vergadering belegt waar iedereen, die bij deze zaak is betrokken, hoe zijdelings ook, bij aanwezig dient te zijn. Ik heb het gevoel dat de waarheid dan op een of andere wijze aan het licht zal komen. Laten we maar een lijstje opstellen wie we allemaal nodig hebben. Eens zien. Om te beginnen U en ik natuurlijk. Dan meneer Steinowitz, Hans Pattiënzovoort, meneer Van der Waals, de heren van EDL, dan meneer Pieterse uiteraard en... vooral niet te vergeten, de heer K. Bouter!”

“Ik hoop dat ik ze allemaal te pakken krijg,” mompelde Van Sneek, al schrijvend. “Verder nog iemand?”

Bruins wilde juist antwoorden toen de telefoon rinkelde. Het was een meisje van de typekamer.

“Meneer Bruins? Er is een telex voor U gekomen. Kunt U hem even komen halen?”

Bruins schoot overeind alsof er klapbessen en schorpioenen in zijn sokken zaten. Met een “Ben zo terug!” schoot hij de kamer uit.

Zijn hart bonsde in zijn keel van opwinding toen hij op de typekamer de telex uit handen van de typiste scheurde. Zijn ogen vlogen over de regels en een brede glimlach kroop over zijn gezicht.

“Mag ik even bellen?” vroeg hij en draaide het nummer van mr. dr. Pieterse.

“Meneer Pieterse? Met Bruins! Zeg, ik weet misschien wie die estafette-envelop bij U heeft weggehaald!” Bruins noemde een naam. “Was die het? Ja? Mooi! Dank U wel. Ik zie U dadelijk wel bij de vergadering.”

Opgewekt begaf Bruins zich weer naar zijn kamer, waar Van Sneek hem mededeelde dat hij alle personen die Bruins bij de vergadering wilde hebben had kunnen bereiken, en bovendien

---

² Anachoreten (van anachorein = zich terugtrekken) is de benaming van talrijke asceten uit de eerste eeuwen van onze jaartelling, die zich uit het gewoel van het maatschappelijk leven terugtrokken en als kluizenaars de genietingen, de bekoring en de ongodsdienstigheid der wereld in eenzame woestijnen en onbewoonde gewesten, in hollen en grotten ontvloden en hier zich voedden met wortels, vruchten en passerende insecten, terwijl zij een gestreng zedelijk, bespiegelend en Godgewijd leven leidden.

nog verslaggevers van enkele gezaghebbende bladen zoals Vrij Nederland, de Telegraaf en de Amfassadeur.

“Uitstekend.” Bruins wreef zich de handen. “De zaak is bijna rond, meneer Van Sneek. Gaat U mee naar het laatste bedrijf?”

Beide mannen verlieten het vertrek en gingen op weg naar

DE ONTKNOPING

Inspecteur D.J. Bruins

Hoofdstuk 5. De ontknoping

Later, veel later, zou Bruins zich nog precies herinneren hoe het verloop was van de meest gedenkwaardige vergadering, die ooit in de stijlvolle Grote Vergaderzaal op de 3^e etage van het pand Westerstraat 3 was gehouden.

Het was even na zessen toen hij zelf, in gezelschap van Van Sneek, als laatste binnentrad. Zijn blik gleed over de talrijke aanwezigen. Daar zat, kalm en onaangedaan als altijd, mr. dr. Pieterse, rustig aan zijn pijp trekkend. Daar zaten Colby W. Tisdale en Burt L. Harrison (EDL), in een opgewonden fluistergesprek gewikkeld. Ook waren aanwezig de directieleden P. Klomp en K. Bouter, de laatste duidelijk niet voor 100% op zijn gemak. Mevrouw Roelofs was er; naast G. Steinowitz zat Hans Pattibalilomboksoembawasoembaflorestimboektoe. In totaal waren er zo'n twintig aanwezigen. Ook de heer Van der Waals ontbrak niet. Het geroezemoes in de zaal verstomde toen Van Sneek het woord nam.

“Dames en heren! U weet wat de reden van onze samenkomst is. Eén van onze collega's is op ellendige wijze, in ons eigen kantoorgebouw nog wel, om het leven gebracht! De vermaarde speurder inspecteur Bruins heeft deze zaak onderzocht, en wil U graag van zijn bevindingen op de hoogte stellen. Aan U het woord, inspecteur.”

Bruins stond op. “Dank U, meneer Van Sneek. En U, dames en heren, moet ik ook bedanken dat U zo laat nog hebt willen blijven. Ik zal proberen mijn verhaal zo kort mogelijk te houden. Om te beginnen dit: U heeft ruim een dag lang moeten leven met de gedachte dat de moordenaar één van Uw collega's was, nietwaar? Welnu, dan heb ik een prettige mededeling voor U. De dader is in feite geen lid van het personeel, noch van de huidige binnendienst, noch iemand van de werksters, van het EDL-bureau of wat ook.”

Hij pauzeerde, en zag dat met name de heer Klomp opgelucht glimlachte.

“Niettemin,” vervolgde Bruins, “heeft de moord op Hoogenhuys ontegenzeggelijk met zijn werk te maken. En dan heb ik helaas een mededeling, die voor sommigen minder prettig is. U weet het: Hoogenhuys had een belangrijke functie binnen dat EDL-project. Hij was een deskundig iemand, terwijl hij samenwerkte met vaklieden van een befaamde Amerikaanse firma. Dat moest wel goed gaan, zou je zeggen. Maar het ging helemaal niet goed!”

Hij zweeg en zag dat de glimlach op het gezicht van de heer Klomp plaats had gemaakt voor een uitdrukking van bezorgdheid. De heer Bouter was duidelijk zenuwachtig.

“Zeventig miljoen kost die hele operatie,” vervolgde Bruins snijdend. “En meneer Bouter slikte alle rapporten van Hoogenhuys, die vaak volslagen inhoudsloos waren, voor zoete koek. Het spijt me, meneer Bouter, maar van automatisering hebt U klaarblijkelijk weinig kaas gegeten. Meneer Pieterse was de enige die doorkreeg dat er wat loos was. Het is overigens niet helemaal Uw schuld. U vertrouwde op vakmensen als Hoogenhuys en meneer Harrison. Zijn dat dan soms geen vaklieden, vraagt U dan natuurlijk. Zeker wel, maar er is iets anders gebeurd, wat niemand overigens had kunnen voorzien. Laat dat een troost zijn, meneer Bouter.”

“Jao-jao...” prevelde de heer Bouter met een rood hoofd.

“EDL,” vervolgde Bruins, “is, zoals U weet, een Amerikaans bedrijf dat daar, in Amerika, een enorme concurrentie moet voeren met andere, soortgelijke bedrijven. Om elkaar de loef af te steken neemt men daar vaak zijn toevlucht tot praktijken die bij ons bijna ondenkbaar zijn. Denk U eens in: als die automatisering bij U nu eens helemaal de mist ingaat, wát een antireclame dat dan voor EDL is! Ziet U de koppen al? EDL faalt! Miljoenenstrop! Kortom, ze kunnen wel op het dak gaan zitten als zoiets gebeurt. Welnu, die concurrent, wie dat ook is, is er dus veel aan gelegen de hele zaak te saboteren. Als je maar voldoende verstand van zaken hebt lukt dat. En je moet de kans krijgen, natuurlijk.”

“Bedoelt U...” De heer Bouter was langzaam opgestaan, een verwilderde uitdrukking in zijn ogen. “Heeft Hoogenhuys de zaak opzettelijk gesaboteerd?”

“Nee.” Bruins voelde plotseling dat de spanning bijna niet meer te dragen was. Je kon nu werkelijk een speld horen vallen. Hij besloot er een eind aan te maken.

“Nee,” herhaalde hij. “Saboteren, dat deed een ander. Maar Hoogenhuys had het ontdekt. Hoe, dat hoort U straks. Nu, Hoogenhuys hield er een geldverslindende stijl van leven op na. Grote auto, duur vrouwtje, noem maar op. Onmiddellijk realiseerde hij zich dat hier munt uit te slaan viel. Hij begon de saboteur te chanteren: óf fiks over de brug komen, óf hij, Hoogenhuys, zou hem erbij lappen. Zijn eisen werden steeds hoger. En op de laatste dag van zijn dienstverband hier krijgt hij ’s middags een briefje per estafettepost. Waarschijnlijk met de vraag of hij even naar de kluis wil komen. Om af te rekenen. Welnu, dat is gebeurd, maar op een heel andere manier...”

Van Sneek kon het niet langer harden.

“Maar WIE was het?” knalde hij eruit.

Bruins haalde diep adem. “Een van de hier aanwezigen,” deelde hij mee.

Plotseling was er een revolver in zijn hand, die hij richtte op de man tegenover hem.

“Wilt U Uw hand, die U in Uw binnenzak heeft gestoken, weer tevoorschijn halen? En vooral langzaam... héél langzaam, meneer Tisdale!”

Als bij toverslag waren er achter de stoel van Tisdale drie mannen verschenen, die hem stevig vastgrepen en hem zijn wapen (in schouderholster) ontwongen. En Bruins vervolgde op formele toon: “Uw ware naam is Jonathan Jeremiah Hancock. Ik arresteer U wegens moord op Anton Hoogenhuys, en ontvoering van de échte Colby W. Tisdale. Alles wat U te zeggen heeft zullen we tegen U gebruiken, en dat soort dingen.”

De drie mannen hadden intussen geen half werk geleverd. Na Hancock de handboeien aangelegd te hebben begonnen ze hem met een dik kluwen touw zo grondig vast te snoeren, dat hij tenslotte alleen nog maar zijn tenen in zijn schoenen kon bewegen. Tenslotte werd er een groot stuk plakpleister over Hancocks mond geplakt en een juten zak over zijn hoofd geworpen, waarna hij als een baal aardappelen weggesjouwd werd.

Bruins, die het zweet van zijn voorhoofd wiste, werd van alle kanten bestormd met vragen.

“Alstublieft, dames en heren! Even rustig graag! Het scheelde weinig of hij was me nog te snel af geweest. Uitleg volgt direct!”

“Wordt hij nou gehangen?” informeerde Burt Harrison.

“Jawel! Op het Stadhuisplein!” snauwde Bruins kribbig. “En daarna wordt-ie als extra attractie gevierendeeld!”

Van Sneek nam het woord. “Dames en heren! We houden even pauze. Daarna krijgt U de kans om vragen te stellen.”

Opgewonden ging de vergadering uiteen.

Het was inderdaad ruim een kwartier later dat de vergadering weer bijeenkwam, zij het dat Colby W. Tisdale, of, zo men wil, Jonathan Hancock, deze keer ontbrak. Op voorstel van de heren Klomp en Bouter verhuisde men echter van de grote vergaderzaal op de derde etage (waar, zoals men weet, de kamers zijn van al die hooggeplaatste lieden die daar overdag de belangen van de RVS behartigen, zonder die van zichzelf uit het oog te verliezen) naar de “Amfasserie” op de 4^e verdieping.

Aan drank bleek daar, tot Bruins’ voldoening, geen gebrek. Met een fikse whisky in de hand en een enorme bolknak in zijn mond maakte hij het zich gemakkelijk. Het karwei was geklaard. Wat nog restte was het beantwoorden van de vragen, die van diverse kanten op hem werden afgevuurd, en waarvan de allesoverheersende was: “Hoe wist U dat het juist Tisdale was?”

De drie mannen hadden intussen geen half werk geleverd. (blz. 31)

Bruins schraapte zijn keel. “Eigenlijk was het vrij simpel. U weet waarschijnlijk inmiddels dat er vanmiddag een poging is gedaan mij door vergif in mijn kopje thee om zeep te helpen, wat dank zij meneer Pieterse op het nippertje mislukte. Welnu, de moordenaar, die er op een of andere manier in is geslaagd dat vergif in die thee te doen, moet dus geweten hebben waar ik was op dat moment. En wie wisten dat ik juist daar, in die kamer van meneer Pieterse was? Dat waren vier personen. Ik was namelijk om half twee naar de kamer van meneer Van Sneek gegaan. En daar waren, behalve zichzelf, ook Tisdale en meneer Wiggins van EDL aanwezig. Daarna verscheen er nog een vierde man: de heer Van der Waals, die een estafette-envelop gevonden had, gericht aan Hoogenhuys. Ik zag dat de vorige geadresseerde meneer Pieterse was, en besloot daar meteen de nodige inlichtingen te gaan vragen... Dus nogmaals: alleen dié vier personen waren ervan op de hoogte waar ik heen zou gaan!”

Bruins rolde zijn sigaar naar zijn andere mondhoek en vervolgde: “Ik had me al eerder afgevraagd waar ik Tisdale eerder gezien had, en plotseling wist ik het: op een foto in een politierapport over internationale bedrijfsspionage. Maar toen rees het probleem: Tisdale is toch een vooraanstaand automatiseringsdeskundige van een groot en respectabel bedrijf? En toen herinnerde ik me dat alle EDL-mensen die ik verder had gezien uit het bedrijf te Baltimore afkomstig waren, behalve Tisdale zelf... die kwam uit Chicago.

Ik stuurde toen een telex naar mijn collega's in Chicago met het verzoek Colby W. Tisdale voor me op te sporen, met de bijvoeging dat een ongeluk gevreesd werd...”

“U bedoelt,” onderbrak Steinowitz, “dat de heren van EDL hier Tisdale ook nog nooit eerder gezien hadden?”

“Precies,” beaamde Bruins. “Nu, de politieautoriteiten van Chicago namen onmiddellijk contact op met de hoogste leiders van het EDL-syndicaat: Joseph A. Lacovara en Nelson R. Califano. Van hen kwamen ze te weten dat Tisdale op de morgen van de dag van zijn vertrek naar Nederland nog bij hen was geweest voor een laatste bespreking. Hij ging daarna naar huis, zijn koffer pakken; ’s middags zou zijn vliegtuig vertrekken...

Nelson R. Califano en Joseph A. Lacovara. (blz. 33)

U kunt zich voorstellen hoe mijn collega's daar in Chicago, na Tisdales adres gekregen te hebben, met loeiende sirene door de stad naar dat huis gestoven zijn... Ter plaatse aangekomen hebben ze de huisdeur geforceerd en ja hoor! Opgesloten in de kelder vonden ze niemand minder dan Colby W. Tisdale himself! De echte, uiteraard. Jonathan Hancock had hem eenvoudig opgewacht en hem onder bedreiging met een vuurwapen naar de kelder gebracht, waar hij van tevoren een jerrycan water en een groot aantal blikken cornedbeef met een blikopener had opgeslagen! Daar heeft-ie hem opgesloten en is toen zelf in vermomming, met Tisdales paspoort, naar Holland vertrokken. Tisdale zelf tussen haakjes maakt het vrij goed. Ik denk alleen dat hij de rest van zijn leven geen cornedbeef meer kan zien!”

“Inderdaad,” lachte Van Sneek. “Maar hoe kwam U achter Hancocks ware identiteit?”

“Erg eenvoudig,” antwoordde Bruins. “Op Uw tafel stond een koffiekopje dat Hancock gebruikt had. Ik liet dat door een van mijn medewerkers naar het hoofdbureau brengen om de vingerafdrukken te onderzoeken. Met behulp van de computer van Interpol kwamen we erachter dat ze overeenkwamen met die van Jonathan Hancock, geen onbekende voor de Amerikaanse justitie. Toen had ik zekerheid.”

Bruins doofde de peuk van zijn sigaar in zijn whisky en keek de kring rond. “U vraagt zich af hoe Hoogenhuys erachter kwam dat hij met een saboteur te maken had? Welnu, helemaal zeker ben ik er niet van, maar waarschijnlijk kreeg hij achterdocht doordat hij van meneer

Pieterse, die toevallig ook in de informatica een graad heeft behaald, en een proefschrift heeft gepubliceerd over een interplanetair bruikbare programmeertaal, waarbij vergeleken COBOL en ALGOL kinderspel zijn, te horen kreeg dat er geen cent schot zat in de voortgang van het hele (dure) project, en dat hij, Pieterse, zich verbaasde hoe zo'n bekend bureau zulk klungelwerk kon leveren. Hoogenhuys moet er toen achter gekomen zijn dat zijn werkstukken door Hancock ofwel zoek gemaakt werden of zodanig veranderd dat ze waardeloos werden. Misschien heeft hij nog op het punt gestaan de zaak bekend te maken, maar bij nader inzien besloot hij te proberen er munt uit te slaan. De gevolgen waren fataal... Enfin, de rest weet U nu eigenlijk wel."

Hij stond op. "Welnu, dames en heren, het is al behoorlijk laat zie ik. Ik stel voor de vergadering op te heffen. Als U nu naar huis gaat bent U nog op tijd voor Studio Sport. Ikzelf heb nog heel wat te doen. Ik ga nu meteen naar het hoofdbureau om het verhoor van de schurk te leiden. Morgen kom ik, denk ik, nog wel even langs."

"Ik wilde graag nog iets vragen," klonk onverwachts de schuchtere stem van de heer Van Beukeren, die, geheel in overeenstemming met zijn zwijgzame aard, die hele avond nog niets gezegd had. Alle aanwezigen draaiden dan ook verrast hun hoofden naar hem toe.

"Het spijt me," zei Bruins, snel zijn jas aantrekkend, "ik heb nu echt geen tijd meer. Maar nogmaals: morgen wil ik U desnoods nog wel even te woord staan."

Hij drukte zijn hoed op zijn schedel, maakte een vaag groetend gebaar en was verdwenen. Korte tijd later verlieten ook de andere aanwezigen de een na de ander het pand, zodat de portier de boel eindelijk af kon sluiten.

Stilte en duisternis namen thans weer bezit van het bouwwerk, dat zelden in zijn rijke historie een zo bewogen dag gekend had...

Hoofdstuk 6. Besluit

De volgende ochtend vormde de dramatische ontknoping rond de “kluismoord” natuurlijk hét onderwerp van gesprek op afdeling Reserveberekening. In groepjes werden de gebeurtenissen van de afgelopen avond besproken.

“Ik heb altijd al als mijn mening verkondigd, dat dit bedrijf niets minder is dan een half-open inrichting,” verkondigde Jan Boom. “En de gebeurtenissen van de laatste dagen hebben me alleen nog maar in mijn overtuiging gesterkt.”

“Nou Jan, nu moet er wel even bij gezegd worden, dat jijzelf altijd het wandelend bewijs bent geweest voor je eigen bewering,” merkte John Baardman ernstig op.

Judith Meulmans, die net een banaan zat te consumeren, verslikte zich zodanig na het horen van deze opmerking, dat voor een tweede uitdunning van het personeelsbestand van afdeling Reserveberekening gevreesd moest worden. Dit bleek echter gelukkig nogal mee te vallen, maar de discussie, die aanvankelijk een zakelijk karakter had, begon nu geleidelijk naar een bedenkelijk peil weg te zakken.

De gedachtewisseling werd evenwel onderbroken door het binnentreden van Van Sneek en inspecteur Bruins. De gesprekken verstomden. Iedereen was benieuwd wat de inspecteur nog voor verder nieuws had. Lang hoefde men daarover niet in onzekerheid te blijven, want Bruins nam direct het woord.

Na zijn bekentenis is hij direct overgebracht naar de Noordsingel ... (blz. 36)

“Ik kan U zeggen,” zo begon de beroemde speurder onder een doods stilzwijgen, “dat de dader de afgelopen nacht een volledige bekentenis heeft afgelegd. We hebben hiervoor noodzakelijkerwijs wel enige fysieke, eh... ik bedoel natuurlijk psychologische druk moeten toepassen. Het is ons nu duidelijk geworden, dat Hancock werkte voor een concurrerende automatiseringsfirma, namelijk Digital Corporation, gevestigd te Chicago. Na zijn bekentenis is hij direct overgebracht naar de Noordsingel, waar hij nu de rest van zijn leven op staatskosten zijn zonden kan gaan overdenken.”

Het was te begrijpen, dat deze woorden door de ademloos toeluisterende medewerkers van Reserveberekening met een instemmend gemompel werden begroet. Er werd goedkeurend geknikt.

“Nu rest mij niets anders,” vervolgde de inspecteur opgewekt, “dan van U allen afscheid te nemen en U te danken voor Uw medewerking. U speciaal, meneer Van der Waals! Tenslotte hebt U de stoot gegeven die de zaak aan het rollen heeft gebracht. Ik wens U het beste, en dat U nog maar vele jaren van Uw pensioen moogt genieten,” besloot Bruins op enigszins plechtige toon. Iedereen was diep onder de indruk na deze woorden.

De laatste van wie Bruins afscheid nam was Van Sneek.

“Tot ziens, meneer Van Sneek, en bedankt voor de goede samenwerking.”

“Zeg maar gerust Van Staveren hoor,” antwoordde de aangesprokene laconiek. “Iedereen snapt nu onderhand wel dat ik dat ben. Tja, voor ons begint nu ook het gewone werk weer. Vanmiddag bijvoorbeeld heb ik een bespreking met meneer Pieterse, dus dat wordt weer een latertje.”

Bruins drukte hem de hand en besloot dat het tijdstip om de RVS de rug toe te keren daar was. Er waren overigens vele mensen die dat ook donders graag zouden willen doen, maar ja, waar vond je bij de huidige werkloosheid zo gauw een andere passende betrekking?

En terwijl de afdeling Reserveberekening, gelijk alle andere afdelingen, weer zijn normale werk hervatte (nou ja, wat heet normaal?), terwijl in het hele gebouw typemachines en computerprinters ratelden, terwijl de actuarissen zich weer over hun duistere berekeningen bogen, polissen met de meest bizarre namen en voorwaarden ontworpen werden, kortom, het verzekeringsbedrijf weer volop werd uitgeoefend, wandelde Bruins voor de laatste maal de trap af, groette de portier en verliet de RVS.

EINDE

Rotterdam, oktober – december 1982.

..... kantoortaferelelen ....

Aankondigingen & lijst van publicaties

Inmiddels zijn alweer twee nieuwe delen in de beroemde “Bruinsreeks” verschenen! We geven hier een korte impressie.

De moord in de zolderkamer (deel 17)

Het was een naargeestige novemberavond. De wind, die de gehele dag al rond het eenzame huis geloeid had, nam bij het vroege invallen der duisternis toe tot stormkracht. De man, die moeizaam tegen de wind optornend het huis naderde, dook diep in de kraag van zijn jas. Bij het tuinhok bleef hij een ogenblik huiverend staan en nam het ontoegankelijk ogende perceel in ogenschouw. Een grenzeloos onbehagen beving hem. Hij keek naar het huis, en hoe langer hij keek, hoe sterker zijn voorgevoel werd dat zich daar die avond een gruwelijk onheil zou gaan voltrekken...

De dood vaart mee (deel 18)

Wat was het precieze tijdstip van de moord geweest? Bruins leunde peinzend tegen de leuning van het luxe-passagiersschip. Het antwoord op deze vraag was van het grootste belang, maar de getuigenverklaringen spraken elkaar op vele punten tegen. Bovendien werd de zaak nog extra gecompliceerd gemaakt door het feit, dat men de afgelopen nacht eerst alle klokken had moeten verzetten door het overgaan van zomertijd op wintertijd, en na enkele uren weer een tijdcorrectie van een uur had moeten toepassen toen het schip de Engelse territoriale wateren binnenvoer. Dat maakte het er allemaal niet gemakkelijker op. Bruins zuchtte...

Ook vele andere delen zijn nog steeds in de betere boekhandel verkrijgbaar. Wij noemen:

1. De assurantiereeks

Het mysterie van de zoekgeraakte polis.
 Het raadsel van de openstaande nummers.
 Moord op de proc.
 Moord in de kluis.
 Dood op medische zaken.
 Het raadsel van de 3^e etage.
 Gifdood in de kantine.
 Moord per computer.
 De verdachte directeur.
 Het assurantie-syndicaat.

2. Andere delen

Bruins knapt het op.
 Bruins keert terug.
 Bruins zet z'n tanden erin.
 Het mysterie van de gebroken kies.
 Nogmaals Bruins.
 Het geheim van de verdwenen goederen.

Recensies

Wij geven hier enkele enthousiaste reacties uit de pers na het verschijnen van het meesterwerk “Moord in de Kluis”:

De Volkskrant:

Dit boek is een geslaagde combinatie van een spannende detective en een onbarmhartige tekening van de harde verzekeringswereld. Van harte aanbevolen voor de liefhebbers van de betere speurdersroman.

NRC Handelsblad:

Alweer een nieuw deel in de nog steeds op eenzame hoogte staande “Bruins-reeks”. Onbetwist een meesterwerk!

Haarlems Dagblad:

Het beste wat er in de laatste jaren op dit gebied is verschenen.

Vrij Nederland:

Spanning tot het einde.

Het Verzekeringsblad:

Tendentieuze stemmingmakerij tegen het particulier verzekeringswezen. Beslist af te raden lectuur.

Amfassadeur:

Geen commentaar.

Lijst van publicaties

Romans, novellen en toneelstukken

- **Moord in de Kluis** (novelle – 1982)
- **Het Noodlot van St. Wijnandsklooster** (spookverhaal – 1983)
- **Drie Dode Directeuren** (assurantiethriller; RVS-trilogie deel 1 – 1984)
- **Foutloze Methode** (kort verhaal – 1985)
- **Onrust op St. Gregoria** (toneelstuk in drie bedrijven – 1986)
- **Het Cassandra Programma** (driedelig horrorfeuilleton – 1987)
- **Het Geraamte achter het Beeldscherm** (assurantiethriller; RVS-trilogie deel 2 – 1988)
- **Terugkeer om Middernacht** (Rotterdams spookverhaal – 1989)
- **Gasten op Kerstavond** (Rotterdamse kerstnovelle – 1990)
- **De Vloek van de Kluzenaar** (assurantiethriller; RVS-trilogie deel 3 – 1991)
- **Het Testament van de Tempelier** (kerstvertelling – 1992)
- **De ondergang van de RVS** (Rotterdamsche Opera van vóór den Spoortunnel – 1993; ongewijzigd herdrukt in 2002)
- **De Heks van Bleskensgraaf** (spookverhaal – 1993)
- **De Ondergang van St. Gregoria** (korte eenakter – 1994)
- **Het Veld van Eer** (kerstvertelling – 1994; ongewijzigd herdrukt in 2004, gevoegd achter “De Man uit Gent”)
- **De Herfstmoorden** (Rotterdamse thriller – 1995)
- **De Ruïne van de Abdijkerk** (spookverhaal – 1996)
- **De Terugkeer van graaf Ewout** (kort historisch blijspel voor de jeugd in drie bedrijven – 1997)
- **Het Graf van de Gehangene** (fantastische vertelling – 1997)
- **Het Portret van Sebastiaan Franken** (spookverhaal – 1998)
- **Het Mamba Project** (Rotterdams kantoordrama; Metropool-trilogie deel 1 – 1999)
- **Verraad aan de Vlist** (koningsdrama – 2000)
- **Het Zwaard van Cortigel** (spookverhaal – 2001)
- **Operatie ‘Zeemeeuw’** (stormachtig kantoordrama; Metropool-trilogie deel 2 – 2002)
- **De ondergang van de RVS** (Rotterdamsche Opera van vóór den Spoortunnel – 2002; ongewijzigde herdruk uit 1993)
- **Het Lijk op de Flexplek** (kerstnovelle – 2003)
- **De Man uit Gent** (kerstnovelle – 2004; gevolgd door een ongewijzigde herdruk van “Het Veld van Eer” uit 1994)
- **Het Klooster van Knarsel** (postmoderne graal-roman – 2005)
- **Het Uranus Complot** (historisch kantoordrama; Metropool-trilogie deel 3 – 2006)
- **De Solutius Rollen** (kerst-thriller – 2007)
- **Dood in Zwartewaal** (macabere vertelling – 2008)
- **De Rentmeester** (kerstnovelle – 2009)
- **Kroningsmis** (Dietse roman – 2010)
- **De Patriotten** (opera in vijf taferelen – 2011)
- **Het Veemgericht** (kerstvertelling – 2011)
- **De Zaak Pontius** (paasverhaal – 2012)
- **De Man met de Baard** (kerstvertelling – 2012)
- **Sprookjes en vertellingen** (verzameling – 1995-2012)
- **Het Veld van Eer** (kerstvertelling – 2014; iets gewijzigde herdruk van “Het Veld van Eer” uit 1994)

Kerstsprookjes en andere verhalen voor de jeugd

- **De kabouter** (1995)
- **Juffrouw Gré** (1996)
- **De nieuwe dwergenkoning** (1997)
- **De herders** (1998)
- **Het echte millennium-probleem** (1999)
- **De wondertuin** (2000)
- **De man aan het raam** (2006)
- **De kerststal** (2006)
- **De stenendelvers** (2007)
- **De rijke verhalenverteller** (2011)
- **De poppenkast** (2012)
- **De nieuwe berg** (2013)
- **Het draaiorgel** (2014)

*Nihil Obstat: pater Pierluigi Collina, Censor a.h.d., generale overste van de Maledictijnen.
Imprimatur: kardinaal-aartsbisschop Ignatio de Spada, hoofd van de Spaanse Inquisitie.*

